Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. — Nakład 3000 egz. — Str. 40
Nr. 7. Grudziądz, czerwiec 1930 r. Rok III.

Szkoła Pomorska

Organ Pomorskiego Oddziału Okręg. „Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych“

TREŚĆ NUMERU:

Fotografja Pomorskiego Zarządu Okręgowego (str. 229) — *Program* Zjazdu w Gdyni (str. 230), — *Regulamin* obrad, obowiązujący na Walnym Zjeździe (str. 235). — *Instrukcja* dla obrad komisyj (str. 236). — *Komunikaty* (str. 236). — *Obrazy na czasie:* Posiedzenie Pom. Zarządu Okręgowego (str. 243). — Zjazdy Powiatowe (str. 246). — Nowe Koła (str. 248). – Z życia naszych Kół (str. 249). — *Zestawienie* organizacyjne i kasowe za m. maj 1930 r. (str. 254). — *Kronika* (str. 258). — *Kącik prawniczy* (str. 260). — *Dział literacki* (str. 261). — *Skrzynka pocztowa* (str. 265). — *Dział ogłoszeniowy* (str. 265).

Czcionkami Głosu Wąbrzeskiego (B. Szczuka) Wąbrzeźno

Dnia 7. i 21-go każdego miesięca wychodzą regularnie numery o nakładzie 1500 egzemplarzy dwutygodnika

dla dzieci i młodzieży Pomorza

Dziecko Pomorza

Dziecko Pomorza to jedyne pismo, poświęcone młodzieży Pomorza.

Dziecko Pomorza wychodzić będzie 7-go i 21-go każdego miesiąca.

Dziecko Pomorza będzie drukowane na najlepszym papierze, a rozmiary wiersza, wysokość czcionek i odległość pomiędzy literami — zgodne będą z zasadami higjeny czytania.

Dziecko Pomorza zawierać będzie ciekawe opowiadania, bajki, wiersze, komedyjki, rzeczy pouczające, wzory do robót ręcznych i zagadki przeznaczone do nagrody

Dziecko Pomorza będzie szczególnie uwzględniać wszystko to, co związane jest z Pomorzem.

Dziecko Pomorza zwracać będzie baczną uwagę na czystość języka i artystyczną stronę ilustracji.

Dziecko Pomorza będzie dawało bezpłatnie swoim stałym prenumeratorom kwartalne premje, a prenumeratorzy całoroczni otrzymają pięknie ozdobioną okładkę.

W każdym domu pomorskim powinno się znaleźć „DZIECKO POMORZA"

Każdy, pragnący dziecku swemu dać godziwą rozrywkę, powinien natychmiast zaprenumerować **„DZIECKO POMORZA“**

Prenumerata **kosztuje rocz. tylko 4,80 zł, kwart. 1,20 zł, mies. 40 gr wraz z przesyłką**

Wydawca: Pomorski Oddział Okręgowy S. Ch. N. N. S. P.
Redaktorzy: Mieczysław Burka i Albin Nowicki.
Redaktor odpowiedzialny: Mieczysław Burka.

Adres Redakcji i Administracji „DZIECKA POMORZA“:
GRUDZIĄDZ, Rynek 15, I p.
Konto czekowe P. K. O. Poznań 212.707.

Nr. 7. Grudziądz, czerwiec 1930 r. Rok III.

Nauczyciel Pomorski

„Szkoła Pomorska"

Organ Pomorskiego Oddziału Okręgowego
„Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych"

UCZESTNICY POSIEDZENIA POM. ZARZĄDU OKRĘGOWEGO:

Grudziądz, dnia 4 maja 1930 r.

Zdjęcie dokonane w ogrodzie hotelu „Pod Złotym Lwem". Siedzą od lewej ku prawej: P. Kolasiński — Brodnica; Br. Noga — Świecie; M. Żyborska — Grudziądz; prezes Zarządu Głównego M. Siciński — Warszawa; prezes okręgowy A. Nowicki — Grudziądz; delegat Poznańskiego Zarządu Okręgowego, rektor Ikiert — Poznań; A. Śpica — Grudziądz; F. Zawodziński — Tuszewo.

Stoją w pierwszym rzędzie od lewej ku prawej: J. Dzięcioł — Działdowo; A. Ługiewicz — Wąbrzeźno; M. Ogrodowski — Gdynia; M. Ryczakowicz — Grudziądz; L. Jackowski — Chojnice; L. Delewski — Grudziądz; A. Kwiatkowski — Grudziądz; J. Dolecki — Chełmża; J. Ossowski — Tuchola.

Stoją w drugim rzędzie: B. Szwoch — Grudziądz; C. Kalinowski — Grudziądz; P. Szmelter — Grudziądz.

Program Zjazdu w Gdyni.

Pierwszy dzień:

Poniedziałek, dnia 9. czerwca 1930 r.:

I. Od rana jest czynne *Biuro Informacyjne*, rejestracyjne i kwaterunkowe, które mieścić się będzie w gmachu szkoły powszechnej.

II. Od godz. 10 min. 30 w gmachu szkoły powszechnej posiedzenie *Komisji Rewizyjnej*, a od godz. 15. tamże posiedzenie *Zarządu Okręgowego*.

III. O godz. 20: *Spotkanie się* uczestników zjazdu i gości w starym *„Domu Kuracyjnym"* przy wylocie ulicy 10. Lutego.

Drugi dzień:

Wtorek, dnia 10. czerwca 1930 r.:

I. O godz. 8. rano: *Msza św.* w kościele parafjalnym na intencję zjazdu z kazaniem Ks. prob. Turzyńskiego.

Śpiewy wykona chór „Dzieci Maryi".

Po nabożeństwie:

II. *Ogólny Zjazd Nauczycielstwa Pomorskiego na sali kina „Czarodziejka" przy ul. 10. Lutego.*

1) Zagajenie.

2) Przemówienia.

3) Referat p. t. „Etyka pracy nauczyciela".

4) Referat Generalnego Sekretarza S. M. P., Ks. Franciszka Żyndy z Wąbrzeźna: „Akcja Katolicka, a nauczycielstwo katolickie".

5) Dyskusja i zakończenie.

III. Dziesięciominutowa przerwa. Zbiórka niedelegatów na placu przed kinem „Czarodziejka", podział na grupy i wymarsz pod kierownictwem przewodników dla zwiedzania miasta, portów i statków.

IV. *XI. Walny Zjazd Delegatów Pomorskiego Oddziału Okręgowego na sali kina „Czarodziejka":*

1) Formalności wstępne:

a) zagajenie;

b) przyjęcie porządku dziennego;

c) ukonstytuowanie biura zjazdowego;

d) przyjęcie protokółu X. Walnego Zjazdu Delegatów.

2) Wybór Komisji weryfikacyjnej.

3) Sprawozdania:

a) z działalności Pomorskiego Zarządu Okręgowego, Wydziału Wykonawczego i Biura Okręgowego — referent prezes okręgowy, kol. Albin Nowicki;

b) sprawozdanie kasowe, — referent skarbnik okręgowy, kol. Rektor Andrzej Śpica;

c) sprawozdanie Kasy Ubezpieczeniowej od cywilno-prawnej odpowiedzialności, — referent kol. Franciszek Zawodziński — Tuszewo;

d) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, — referent kol. Lambert Krajnik — Pelplin;

e) sprawozdanie Komisji weryfikacyjnej, — referent kol. Alojzy Dolecki — Chełmża.

4) dyskusja ogólna nad sprawozdaniami.

5) Wybór:

a) Komisji Matki,
b) Komisji wnioskowej,
c) Komisji skarbowej,
d) Komisji statutowej,
e) Komisji organizacyjnej,
f) Komisji gospodarczej.

V. *Obrady komisyj w* gmachu szkoły powszechnej.

VI. *Przerwa obiadowa* po ukończeniu prac komisyjnych. Obiady w następujących lokalach: przedewszystkiem w starym *„Domu Kuracyjnym"* przy wylocie ulicy 10. Lutego — po cenie 2,—zł.; pozatem po cenie ca. 2,50 zł. w *w Hotelu Centralnym* (Skiercz) przy ul. Starowiejskiej, w *Hotelu Grzegowskiego* przy ul. Starowiejskiej, w *poczekalni na stacji* — dworzec, w restauracji *„Pod Dębem"* przy ulicy Portowej.

VII. O godz. 15: Ciąg dalszy plenarnego posiedzenia *XI. Walnego Zjazdu Delegatów Pomorza na sali rysunkowej szkoły powszechnej:*

1) *Komisja organizacyjna:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;
b) dyskusja nad wnioskami;
c) uchwalenie wniosków i tez.

2) *Komisja wnioskowa:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;

b) dyskusja nad wnioskami;

c) sprawa Kasy Pogrzebowej,

d) uchwalenie wniosków Pomorskiego Zarządu Okręgowego, Kół powiatowych i miejscowych oraz członków.

3) *Komisja statutowa:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;

b) dyskusja nad wnioskami;

c) uchwalenie propozycyj zmian statutu Stowarzyszenia.

4) *Komisja skarbowa:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;

b) dyskusja nad wnioskami;

c) przyjęcie rocznego sprawozdania kasowego i rachunków Pom. Oddziału Okręgowego,

d) zatwierdzenie rocznego budżetu Pomorskiego Oddziału Okręgowego,

e) sprawa „Nauczyciela Pomorskiego" (Szkoły Pomorskiej).

5) *Komisja gospodarcza:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;

b) dyskusja nad wnioskami;

c) uchwały dotyczące budowy Domu Nauczycielskiego w Jastrzębiej Górze na parceli, podarowanej przez Szambelana Potworowskiego.

6) *Absolutorjum* dla Pomorskiego Zarządu Okręgowego.

7) *Komisja Matki i wybory:*

a) sprawozdanie z obrad komisji;

b) dyskusja nad wnioskami;

c) wybory prezesa okręgowego,

d) wybory uzupełniające do Pom. Zarządu Okręgowego na miejsce 5 dalszych członków, ustępujących po 3-letniem urzędowaniu,

e) wybory delegata Pomorza do Zarządu Głównego,

f) delegata do Komisji Gospodarczej przy Zarządzie Główn.,

g) członków (i ich zastępców) Komisji Rewizyjnej,

h) referenta i skarbnika Kasy Ubezpieczeniowej,

i) delegatów Pomorskiego Oddziału Okręgowego na Zjazd Delegatów Stowarzyszenia (Kraków, 3—5. lipca 1930 r.).

8) *Zatwierdzenia:*

a) termin i miejsce przyszłego Walnego Zjazdu Delegatów Okręgu Pomorskiego,
b) kursy wakacyjne i kolonje wypoczynkowe nad morzem,
c) Zjazd Stowarzyszenia w Krakowie,
d) nasze wydawnictwa.

9) Wolne głosy.

10) Zakończenie

XI. Walnego Zjazdu Delegatów Pomorskiego Oddziału Okręgowego.

VIII. O godz. 20. *Spotkanie się uczestników i gości* w starym „Domu Kuracyjnym". Pozatem koncerty w Grand Cafe, Kaszubja, Hotel Centralny, Riwiera.

Trzeci dzień:

Środa, dn. 11 czerwca 1930 r.

A. *Dla delegatów:*

godz. 8 rano: zbiórka na dziedzińcu szkoły powszechnej; kierownik kol. Franciszek Żmich; zwiedzanie grupami miasta, portu handlowego, rybackiego, wojennego oraz statków wojennych;

godz. 13: obiad w starym „Domu Kuracyjnym";

godz. 13,45: zbiórka na molo;

godz. 14: odjazd statkiem na Hel;

godz. 15: przyjazd do portu w Helu; zwiedzanie portu, kościoła, miejscowości, latarni morskiej, odpoczynek;

godz. 16,15: zbiórka na molo;

godz. 16,30: odjazd statkiem z Helu;

godz. 17,30: przyjazd do Gdyni.

B. *Dla niedelegatów,* którzy byli zwiedzili Gdynię już dnia poprzedniego:

I. Wycieczka na Hel i do Jastarni:

godz. 8 rano: zbiórka na molo w Gdyni,

godz. 8,10: odjazd statkiem z Gdyni,

godz. 9,10: przyjazd do *Helu.*

Kierownik: skarbnik Koła Gdynia, kol. Bronisław Raatz — Mały Kack. Zwiedzanie portu, kościoła, kapliczki, miejscowości, latarni morskiej, wybrzeża.

Godz. 12,30: zbiórka przed stacją Hel,

godz. 12,45: Hel odjazd,

godz. 12,55: Bór,

godz. 13,07: Juranta,

godz. 13,15: Jastarnia przyjazd.

Zwiedzanie miejscowości pod kierownictwem kol. Ignacego Sarnowskiego z Jastarni, prezesa Koła Swarzewo,

godz. 14,45: zbiórka na stacji,
godz. 14,57: Jastarnia odjazd,
godz. 15,05: Juranta,
godz. 15,19: Bór,
godz. 15,30: Hel przyjazd.

Przerwa obiadowa. Odpoczynek na plaży, względnie w restauracji „Lwia Jama".

Godz. 16,15: zbiórka na molo,
godz. 16,30: odjazd statkiem z Helu,
godz. 17,30: przyjazd do Gdyni.

Przejazd statkiem do Helu i z powrotem, zwiedzanie portu, kościoła, latarni morskiej — razem 5,— zł. od osoby.

II. Wycieczka do Gdańska, Oliwy, Sopot:

Wobec nieustalenia w chwili oddania do druku niniejszego programu, nie możemy niestety na tem miejscu podać kalkulacji wydatków i dokładnych szczegółów tej wycieczki. Podamy je przed otwarciem zjazdu dn. 9. VI. 30 r. w Biurze Informacyjnem w szkole powszechnej w Gdyni za pomocą plakatów oraz zainteresowanym za pomocą dodatkowych programów. Kierownikiem tej wycieczki będzie prezes Koła Gdynia, kol. Mieczysław Ogrodowski z Oksywia.

Grudziądz, dn. 25 maja 1930 r.

Pomorski Zarząd Okręgowy:

(—) Albin Nowicki, prezes, (—) Aleksander Kwiatkowski, sekretarz.

Gdynia, dn. 25 maja 1930 r.

Komitet Zjazdowy i Zarząd Koła:

(—) Mieczysław Ogrodowski, prezes, (—) Franciszek Kortas, sekr.

UWAGI:

I. Po przyjeździe do Gdyni P. P. Uczestnicy Zjazdu zechcą grupować się w halu dworcowym około członków Komitetu Zjazdowego, oznaczonych opaskami, którzy przy pomocy chłopców wskażą drogę do gmachu szkoły powszechnej, oddalonego od dworca o 2 minuty. Uczestnicy, przybywający razem z wycieczkami autobusami i autami, winni także zgłosić się bezzwłocznie w Biurze Zjazdowem w szkole powszechnej w Gdyni. Tam należy postarać się o kartę uczestnictwa, programy oraz o przydział kwater.

II. *Odznaki:* uczestnicy zjazdu — błękitne wstążeczki, członkowie Miejscowego Komitetu Zjazdowego — błękitno-białe rozety, prezes M. K. Zj. — rozeta i wstążki błękitno-białe, członkowie Pomorskiego Zarządu Okręgowego — błękitno-czerwone rozety, prezes P. Z. Okr. — rozeta i wstążki błękitno-czerwone.

Wszelkich informacyj udzielają:

1) Pomorski Zarząd Okręgowy, Grudziądz, Rynek 15 p. I.

2) Zarząd Koła Gdynia:

a) prezes Mieczysław Ogrodowski, szkoła powszechna Gdynia III. — Oksywie;

b) sekretarz Franciszek Kortas, szkoła powsz. Gdynia I.

„Stowarzyszenie Chrz. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych".

REGULAMIN OBRAD, OBOWIĄZUJĄCY NA ZJEŹDZIE DELEGATÓW.

§ 1. *Zjazdem Delegatów kieruje Prezydjum Zarządu Okręgowego i wybranych z łona zebranych 4 sekretarzy.* Prezydjum Zjazdu ma prawo powołać honorowe Prezydjum Zjazdu.

§ 2. Wnioski dotyczące zmiany porządku dziennego potrzebują poparcia ⅓ obecnych do głosowania uprawnionych Delegatów. Wnioski takie traktuje się na równi z wnioskami o zamknięcie dyskusji.

§ 3. Przewodniczący udziela głosu w porządku wynikającym z kolejności zgłoszeń. Zgłoszenia winny być pisemnie podawane przy stole prezydjum, gdzie je się wpisuje do listy mówców.

§ 4. Wszelkie wnioski uzasadniają wnioskodawcy.

§ 5. Mówcy w sprawie formalnej lub faktycznego sprostowania mają pierwszeństwo i nie podlegają kolejności, przewidzianej w § 3.

§ 6. Zabieranie głosów w sprawach osobistych dozwolone jest dopiero po dyskusji.

§ 7. Przewodniczącemu przysługuje prawo zabierania głosu każdego czasu w kwestjach sprostowania lub wyjaśnienia faktów, w razie potrzeby może więc każdego czasu mówcy przerwać, zwrócić mu uwagę, gdy odbiega od przedmiotu obrad, przywoływać mówców, wykraczających przeciw zwyczajom parlamentarnym, do porządku, odebrać mówcy głos. Pozbawiony głosu ma prawo odwołania się do zjazdu. Zjazd głosuje w tej sprawie bez dyskusji.

§ 8. Jeżeli przewodniczący pragnie zabierać głos w rzeczowej dyskusji, winien oddać przewodnictwo swemu zastępcy i zastosować się pod względem kolejności do listy mówców.

§ 9. Wnioski o zamknięcie dyskusji winien przewodniczący natychmiast podać pod głosowanie. Przed głosowaniem odczytuje przewodniczący nazwiska zapisanych mówców. Po przyjęciu wniosków o zamknięcie dyskusji, otrzymuje na życzenie głos tylko wnioskodawca.

§ 10. Przed głosowaniem wolno udzielić głosu na życzenie do krótkich wzmianek osobistych i wyjaśnień; po zarządzeniu głosowań wydanie głosu jest niedopuszczalne.

§ 11. Wnioski i rezolucje, wyłaniające się w ogólnej dyskusji, winny być piśmiennie zredagowane i przewodniczącemu przedłożone bezpośrednio po przemówieniu. Przewodniczący odczytuje je natychmiast, w każdym razie przed udzieleniem głosu następnemu mówcy.

§ 12. Wnioski o przejście do porządku nad przedłożoną sprawą uprzedzają jej wnioski. Załatwia je natychmiast.

§ 13. Nagłe wnioski — mogą być zgłaszane tylko w porozumieniu z Prezydjum. O nagłości wniosków rozstrzyga zjazd większością głosów $\frac{2}{3}$.

§ 14. Głosowanie nad wnioskami odbywa się przez podniesienie kart legitymacyjnych, przy równej liczbie głosów wniosek upada.

§ 15. Głosowanie przy wyborach jest tajne i odbywa się kartkami. Dozwolone są wybory przez aklamację, jednakże z wyjątkiem wyboru przewodniczącego Zarządu Okręgowego.

§ 16. Regulamin powyższy obowiązuje także na posiedzeniach poszczególnych Komisyj Zjazdu".

INSTRUKCJA ZARZADU OKRĘGOWEGO DLA PROWADZENIA PRACY W KOMISJACH

„1. Członkowie Komisji wybierają: przewodniczącego, kierując się fachowością w przedmiocie tematu obrad Komisji;
sekretarza i referenta na plenum, którego szczególnym obowiązkiem jest dokładne protokółowanie i wygotowanie protokółu.

2. Zarząd Okręgowy wyznacza delegata, którego obowiązkiem jest: a) zagajenie, b) przedstawić komisji sprawy jej poruczone, c) zaopinjować wnioski i podać sposoby i formy do ich załatwienia.

3. Każdy członek Komisji, zanim zacznie przemawiać, składa uprzednio na piśmie dokładnie sprecyzowany wniosek na ręce przewodniczącego, zaopatrzony wyraźnym podpisem wnioskodawcy.

4. Protokół z posiedzenia ma obejmować:

a) temat obrad;

b) spis członków Komisji (wyraźnie imię i nazwisko, miejscowość zamieszkania i Koło, do którego należy;

c) uchwały powzięte przez Komisję;

d) nazwisko referenta Komisji na plenum.

5. Protokół ma być podpisany przez przewodniczącego i sekretarza, — i ze zgłoszonemi na osobnych kartkach wnioskami — razem oddany sekretarzowi Zarządu Okręgowego.

6. Prawo obecności ma każdy uczestnik Zjazdu, prawo przemawiania i składania wniosków każdy delegat, prawo głosowania tylko członek danej Komisji".

KOMUNIKATY

I. NASZ KURS W TUCHOLI.

Z pośród 11 (jedenastu) kursów, organizowanych przez Stowarzyszenie na obszarze całej Polski w czasie zbliżających się wakacyj letnich (patrz „Nauczyciel Polski" Nr. 10. rok X. str. 8.!), zwracamy szczególną uwagę na nasz kurs o Tucholi, przygotujący do egzaminu praktycznego, a organizowany przez Pomorski Zarząd Okręgowy.

Miejscem odbycia się tegoż kursu jest miasto powiatowe Tuchola, stolica borów tucholskich, położona przy torze Laskowice — Chojnice o dogodnym dojeździe kolejowym i autobusowym. Nasze miejscowe Koło pod kierownictwem niestrudzonego prezesa, kol. rektora Józefa Ossowskiego, przy wypróbowanej pomocy ruchliwego inspektora szkolnego, p. Zdeka, dają najlepszą gwarancję, że strona organizacyjna zostanie starannie przeprowadzona — jak w ubiegłym roku. Wykłady odbywać się będą w gmachu miejscowego seminarjum nauczycielskiego, w którego internacie uczestnicy znajdą dogodne pomieszczenie i dobre wyżywienie. Na życzenie wskazujemy chętnie prywatne mieszkania w Tucholi i pośredniczymy w ustalaniu opłaty za prywatne mieszkanie i wyżywienie.

Czas trwania kursu: od 16 lipca do 14 sierpnia 1930 r., jest tak dobrany, aby uczestnicy, Stowarzyszeniowcy, mogli brać poprzednio udział w krajowym zjeździe Stowarzyszenia (Kraków — dn. 3 do 5 lipca 30 r.) oraz w wycieczkach krajoznawczych, wyruszających z Krakowa.

Przypominamy, że w tym roku na Pomorzu narówni z wszystkiemi innemi Okręgami Szkolnemi Polski trwać będą po raz pierwszy wakacje letnie przez cały lipiec i sierpień, co ułatwi nauczycielstwu z całej Polski branie udziału w naszym kursie wakacyjnym.

Warunki: Opłata wynosi dla Stowarzyszeniowców 30,— zł., za noclegi za cały czas 15,— zł., wyżywienie po 3,— zł. za dzień. Nieczłonkowie naszej organizacji („dzicy" i „Ogniskowcy") płacą za wszystko 20% więcej.

Wykazanie się przynależnością organizacyjną za pomocą legitymacyj członkowskich przed rozpoczęciem kursu będzie obowiązkiem, wobec czego zwraca się uwagę na konieczność zabrania ze sobą legitymacyj członkowskich.

Uwagi: Wszelkie zgłoszenia, przesyłki i zapytania należy kierować do Grudziądza, Rynek 15, p. I, do Pomorskiego Zarządu Okręgowego, który chętnie służy wszelkiemi informacjami i wyjaśnieniami.

II. Dom Nauczycielski nad Morzem.

Pan Szambelan Potworowski z Goli podarował nam w Jastrzębiej Górze (Jastgór) nad Bałtykiem ślicznie położoną parcelę około 1.000 mtr. kw. Dar ten przyjął Zarząd Okręgowy i Główny z wdzięcznością i podziękowaniem i postanowił pobudować na tej parceli — w myśl warunków nam stawionych: — jeszcze w tym roku dom. Koszty wynosić będą cr. 50—60.000,— zł. Zarząd Główny postanowił na swem posiedzeniu w dniu 12 i 13 kwietnia rb. jednogłośnie wystąpić do Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia w Krakowie z wnioskiem o opodatkowanie swoich członków na ten cel datkiem jednorazowym po 5,— zł. Wniosek ten rozpatrywać będziemy na naszym Zjeździe w Gdyni. Prosimy o rozpatrzenie tego wniosku i o odpowiednie zaagitowanie już teraz po jego myśli.

III. W sprawie Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie.

W „Nauczycielu Polskim" Nr. 10 z dnia 15 maja podała Redakcja okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. o otwarciu z nowym rokiem szkolnym 1930/31 (od września rb.) i warunkach przyjęcia do Instytutu Nauczycielskiego.

O znaczeniu i wpływie na ogólny cel i kierunek wychowania narodowego kandydatów, mogących ukończyć Instytut Naucz. mówić nie potrzebujemy. Niestety, wśród naszych członków, szczególnie młodych, nie widać żywszego zainteresowania się w dalszem kształceniu się w tym stopniu, iżby później jako nauczyciele z wyższem wykształceniem pedagogicznem mogli oddziaływać na właściwy kierunek ideowy wychowania.

Pomijając nawet względy materjalne sądzimy, że ten wzgląd ideowy powinien być przez Kolegów naszych wzięty pod rozwagę.

Polecamy przeto Szanownym Zarządom zainteresowanie tą sprawą kolegów mających warunki dalszego kształcenia się zawodowego i zachęcania do ubiegania o przyjęcie na Instytut Nauczycielski.

Celem zorjentowania się w ilości i jakości kandydatów z pośród naszych członków upraszamy o podanie Zarządowi Oddziału nazwisk i miejscowości, z których koledzy ubiegać się będą o przyjęcie do Instytutu. Poszczególne Zarząby Oddziałów listę kandydatów przedłożą następnie do wiadomości Zarządu Głównego.

IV. W sprawie obesłania kursu społeczno-oświatowego w Gdyni.

Przypominamy okólnik w sprawie konieczności wzięcia udziału w kursie społeczno-oświatowo-organizacyjnym w Gdyni od dnia 15 lipca do 12 sierpnia. Kurs ma podać wskazówki teoretyczne do prowadzenia pracy społeczno-organizacyjnej na wszystkich terenach Rzeczypospolitej.

Ponieważ do kursu tego przywiązujemy wielką wagę ze względów organizacyjnych, dlatego polecamy Zarządom Kół wydelegowanie najbardziej odpowiedniego kandydata (tki) na powyższy kurs.

Koszta utrzymania wraz z mieszkaniem wyniosą około 8 zł. dziennie.

V. W sprawie kursu bibljotekarskiego.

Zarząd Główny, chcąc przygotować wykwalifikowanych bibljotekarzy szkolnych, organizuje podczas najbliższych wakacyj w dniach od 14 do 26 lipca w Warszawie dwutygodniowy kurs bibljotekarski.

Wykłady będą trwały codziennie 5 godz. — od 8 do 1, a po poł. 2 godziny zajęcia praktyczne i wycieczki.

Opłata za kurs wynosi 20 zł. od osoby. Wykładać na kursie będą wybitni znawcy bibljotekarstwa.

Zwracamy uwagę, iż w najbliższej przyszłości Ministerstwo będzie żądało, by w każdej szkole kierowała czytelnictwem osoba wykwalifikowana, i świadectwa wydane po przesłuchaniu naszego kursu będą miały znaczenie u władz.

Zgłoszenia na kurs należy nadsyłać do 10 czerwca.

Na życzenie możemy zapewnić mieszkanie w cenie około 25 zł. za 2 tygodnie.

VI. W sprawie pracy społeczno-oświatowej Stowarzyszeniowców.

W ostatnim numerze „Nauczyciela Polskiego" z dnia 15 maja dołączono kwestjonarjusz w tej sprawie z prośbą o wypełnienie i nadesłanie odpowiedzi do Zarządu Głównego. Pragniemy w ten sposób zebrać materjał statystyczny o pracy pozaszkolnej naszych członków, celem zorjentowania się, w jakim kierunku powinna iść praca naszej sekcji Społeczno-oświatowej; dalej chcielibyśmy zwrócić uwagę odpowiednim czynnikom, jak olbrzymia jest praca nauczyciela na polu społeczno-oświatowem, a zwłaszcza Ministerstwu W. R. i O. P., które przy organizowaniu konferencyj oświatowych pomija nauczycielstwo szkół powszechnych.

Sprawa ważna bardzo i dlatego należy dopilnować, ażeby odpowiedź na wspomniany kwestjonarjusz jak najprędzej wszyscy członkowie Koła nadesłali.

Ponadto Zarządy Kół nadeślą do Zarządu Głównego do dnia 15 czerwca odpowiedź na następujące pytania:

1) Jakie własne instytucje Koło prowadzi o charakterze społeczno-oświatowym?

2) Z jakiemi instytucjami (organizacjami) w tym zakresie Koło współpracuje?

3) W jakich instytucjach pracują przeważnie członkowie Koła?

4) Jaki jest stosunek władz państwowych i samorządowych do pracy społeczno-oświatowej Koła i członków Stowarzyszenia (czy popierają — czy może utrudniają — podać fakty)?

5) Uwagi.

VII. Kurs dla nauczycielek w Rzymie.

Zwracamy uwagę Koleżanek i Kolegów na ogłoszenie w „Nauczycielu Polskim" Nr. 10 o kursie w Rzymie.

Kurs ten jest organizowany przez S. S. Urszulanki wyłącznie dla nauczycielek na nadzwyczaj dogodnych warunkach.

Dobra sposobność poznania wiecznego miasta i pożytecznego spędzenia wakacyj.

VIII. REKOLEKCJE dla nauczycielstwa szkół powszechnych Djecezji Chełmińskie.j

Już od roku 1898 odbywają się rekolekcje dla nauczycielstwa w Pelplinie, zainicjowane przez Stowarzyszenie Nauczycieli Katolickich Szkół Powszechnych w Gdańsku, a prowadzone staraniem Stowarzyszenia św. Józefa. Przed wojną światową dochodziła liczba uczestników do 200, po wojnie, niestety, z różnych powodów znacznie zmalała.

W bieżącym roku wyznaczył J. E. nasz Najdostojniejszy Arcypasterz Ks. Biskup Okoniewski, w porozumieniu z Zarządem Stowarzyszenia św. Józefa na rekolekcje dla nauczycielstwa czas od 21 do 25 lipca. Rekolekcje odbędą się pod kierownictwem O. Jezuity w Seminarjum Duchownem w Pelplinie. Początek rekolekcyj w poniedziałek, 21 lipca, wieczorem po kolacji, koniec w piątek, 25 lipca rano.

Zgłoszenia przyjmuje do 15 lipca p. rektor Makowski, Pelplin. Koszty utrzymania wynoszą 15 zł.

Przywieźć należy prześcieradło, powleczenie i ręcznik. Zaproszone na rekolekcje są wszystkie Panie Nauczycielki i Panowie Nauczyciele.

Jakiej doniosłości są rekolekcje, wystarczy przypomnieć, że Jego Świąt. Papież Pius XI, miłościwie rządzący Kościołem Chrystusowym, w Swej encyklice „Mens nostra", przed kilku miesiącami ogłoszonej, wzywa wszystkich wiernych w bardzo gorących słowach do odprawienia rekolekcyj, które zdolne są rozpalić w sercach ogień miłości Ducha Świętego. Któż z nas nie usłucha głosu Namiestnika Chrystusowego i któż chciałby pozbawić J. E. naszego Arcypasterza radości, którą mu sprawi liczny zastęp nauczycielstwa na rekolekcjach.

Przez udział w rekolekcjach spełniamy Akcję Katolicką, do której Ojciec św. tak gorąco zachęca i stajemy się godnymi upoważnienia Kościelnego (Missio canonica), na mocy którego mamy to szczytne posłannictwo udzielania nauki religji w imieniu Kościoła św.

Specjalne rekolekcje dla nauczycielstwa mają na celu nie tylko nasze uświęcenie i podniesienie serca i duszy do Boga, ale są zarazem kursem odnowienia, wzmocnienia i pogłębienia wiedzy nauki religji, szczególnie dla tych, którzy udzielają nauki religji w swojej szkole.

Do miłego widzenia na rekolekcjach w Pelplinie!

Pelplin, dnia 29 maja 1930 r.

Zarząd Stowarzyszenia św. Józefa: X. Bp. Dominik, prezes, Makowski, Schornak, Gzella, Jackiewicz, Lisewska Józefa, Jereczek, Lisewska Ludwika.

Pomorski Zarząd Okręgowy zachęca tą drogą członków Stowarzyszenia Ch. Nar. Naucz. S. P., aby podług dawnego zwyczaju korzystali z tej sposobności, w wielkiej liczbie — większej niż dotąd! — biorąc udział w tegorocznych wakacyjnych rekolekcjach.

IX. KOLONJE WYPOCZYNKOWE:

Nad Bałtykiem. — Prosimy pamiętać, że można wakacje letnie spędzić tanio i przyjemnie w naszych kolonjach wypoczynkowych nad morzem, które posiadamy w Gdyni (III) — Oksywiu, Jastarni. Zachęcamy naszych członków, aby liczniej, niż dotąd, korzystali z naszych kolonij wypoczynkowych nad Bałtykiem, zgłaszając się wcześniej pod adresami kierowników kolonij: kol. Mieczysław Ogrodowski, kierownik szkoły Gdynia — Oksywie, Ignacy Sarnowski, kierownik szkoły, Jastarnia na Helu.

Regulamin kolonji wypoczynkowej dla nauczycielstwa: a) Gdynia — Oksywie, b) Jastarnia.

1. Z kolonji korzystać mogą członkowie Stowarzyszenia i ich rodziny, lecz dzieci dopiero od 18-go roku życia począwszy.

2. Kolonja jest czynna od 1 lipca do 30 sierpnia.

3. Uczestnik korzysta w każdej kolonji z urządzenia kolonijnego i z łóżka z materacem (bez pościeli i bielizny).

4. Uczestnicy zobowiązani są zabrać ze sobą odpowiednią ilość pościeli i bieliznę.

5. Opłata wynosi za jedną noc od łóżka 1 zł.

6. Zgłoszenia kierować przez Zarząd swego Koła celem poświadczenia i zaopinjowania przynależności do Koła pod adresem: Ogrodowski, kier. szkoły, Gdynia 3, Pomorze, dla kolonij ad a; — Ignacy Sarnowski, Jastarnia na Helu dla kolonij ad b.

7. Po otrzymaniu uwiadomienia przez kierownika kolonji o zarezerwowaniu miejsca, przesyła uczestnik odpowiednią kwotę przekazem pocztowym w przeciągu 7 dni, podając dokładny termin przyjazdu i czasu pobytu w kolonji.

Prawo do przyjęcia na Kolonję uzyskuje się po uiszczeniu kwoty za cały czas pobytu w kolonji.

X. W Krynicy. Zarząd Główny nawiązał kontakt z właścicielem pięknej i dobrze urządzonej willi w Krynicy — może więc w r. b. dostarczyć odpowiedniej ilości pokoi wraz z utrzymaniem po cenach następujących:

W lipcu i sierpniu w pokoju 2 i 3 osobowym — zł. 13, w pokoju 1 osobowym — zł. 14. W czerwcu i wrześniu o 2 zł. taniej.

Pensjonat położony w centrum Krynicy. Każdy pokój ma balkon, przed willą polana do leżakowania.

Pożywienie podaje się 4 razy dziennie, kuchnia zdrowa i dostatnia. Data przyjazdu i odjazdu musi być wcześnie podana i ściśle przestrzegana.

Ostateczne zawarcie umowy uzależniliśmy od ilości zgłoszeń.

Podając powyższe do wiadomości, oznaczamy nieodwołalny termin na dzień 31 czerwca r. b.

Zgłoszenia wraz z 30 zł. zadatku nadsyłać przez Zarząd Oddziału Okręgowego do Zarządu Głównego.

Zadatku nie zwracamy, ale zaliczamy na dobro kuracjusza po zajęciu pokoju.

Czekamy na zgłoszenie tylko do 31 czerwca r. b.

XI. Dom Zdrowia im. Cenara w Szczawnicy. Przypominamy, że podobnie, jak w latach ubiegłych, już obecnie należy wnosić zgłoszenia na pobyt w Szczawnicy.

Korzystać mogą członkowie Stow. z całej Polski. Dom nasz położony o dwa kilometry od samej Szczawnicy, wśród lasów, w bardzo pięknej i zdrowej okolicy — urządzony wygodnie, o pokojach słonecznych — daje kuracjuszom możność korzystania z zupełnego spokoju po ciężkiej pracy nauczycielskiej.

Zarząd Domu prowadzi, jak w latach ubiegłych, ta sama koleżanka, która spotkała się z tak serdecznem uznaniem od wszystkich, korzystających z jej troskliwości i pracy podczas pobytu w Szczawnicy.

Chcący korzystać, muszą wnieść podanie do Zarządu Koła, Lwów — miasto, ul. Zimorowicza 17, dołączając zaświadczenie lekarskie (że wolny od chorób infekcyjnych) najpóźniej do dn. 15-go czerwca r. b., równocześnie nadesłać 50 zł. zadatku. Zadatków nie zwraca się. Podania uwzględnione będą w porządku, jak będą wpływały. Późniejsze zgłoszenia nie będą brane pod uwagę.

Kuracjusze korzystać mogą z dwu okresów, t. j. od 1. 7. do 31. 7. i od 1. 8. do 30. 8. Opłata wynosi dla członków 8 zł. z całodziennem utrzymaniem i wspólnym pokojem; z osobnym pokojem 9 zł. Niecztonkowie płacą 12 zł. dziennie. Pościel należy przywieźć swoją. Zaopatrzyć się w kartę porady na wypadek potrzeby korzystania z porady lekarskiej. Wody mineralne donosi się codziennie. Dom posiada: radjo, gry i zabawy towarzyskie.

Dojazd z Nowego Targu albo Starego Sącza autobusem lub autem do Szczawnicy-Zdroju, ze Zdroju zaś do Domu Zdrowia dojazd furką.

XII. ULGI DLA CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA w ZAKŁADACH ZDROJOWO-KĄPIELOWYCH.

Niżej podajemy zakłady zdrojowo-kąpielowe, w których uzyskaliśmy dla naszych członków znaczniejsze zniżki opłat, połączonych z kuracją. Zaznaczamy, że każdy z naszych członków, starający się o te zniżki, musi się wykazać legitymacją członkowską organizacji oraz specjalnem pismem Zarząd Głównego. Prośby zatem powinny iść z Koła do Zarządu Oddziału Okręgowego i ostatecznie do Zarządu Głównego.

WYKAZ ZDROJOWISK:

Inowrocław: kąpiele solankowe, borowinowe, wziewalnia, hydro- i elektroterapja.

Taryfa opłat za kartę kuracyjną:
Za pobyt do 8 dni 10 zł., następujący członek rodziny 7 zł.
Za pobyt do 15 dni 20 zł., następujący członek rodziny 10 zł.
Za pobyt do 30 dni 25 zł., następujący członek rodziny 15 zł.
Za pobyt do 6-ciu tygodni 30 zł., następujący członek rodziny 20 zł.
Za pobyt do 8-miu tygodni 35 zł., następujący członek rodziny 25 zł.
Od cen powyższych zniżka wynosi 50%.
Za kąpiele zniżka wynosi 25%.

Iwonicz: Zakład zdrojowo-kąpielowy. We wszystkich trzech sezonach zniżki na biletach kąpielowych 25%.

Opłata taksy kuracyjnej w II sezonie 25%.

Lubień Wielki koło Lwowa (kąpiele siarczane), zniżka taksy kuracyjnej i kąpieli.

Rabka: Zakład kąpielowy. Zniżka na kąpielach i innych zabiegach leczniczych w wysokości 30% w ilości wskazanej pisemną ordynacją lekarską.

Wyjaśniamy ponadto, że we wszystkich państwowych zakładach kuracyjnych (Krynica, Busko (Kieleckie) Ciechocinek) zniżki dla nauczycieli przewidziane są ustawowo, jak dla urzędników państwowych, za okazaniem legitymacji urzędniczej.

XIII. Kurs dla Patronów(ek) Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej w Pelplinie.

W czasie od 11 do 13 sierpnia roku bieżącego (ostatni tydzień wakacyj) odbędzie się w Seminarjum Duchownym w Pelplinie diecezjalny kurs dla Patronów (ek) oraz osób z Szanownego Nauczycielstwa, interesujących się sprawą S. M. P., wedle następującego programu:

Poniedziałek, 11-go: 1) Zadania S. M. P. jako organizacji Akcji Katolickiej— Ks. Alojzy Lewandowski. 2) Pokaz posiedzenia zarządowego — S. M. P. Pelplin.

Wtorek, 12-go: przed poł.: 3) Patronat S. M. P. z szczególnem uwzględnieniem współpracy inteligencji świeckiej i duchowieństwa — P. A. Reiske, em. insp. szkolny. 4) Czem się różni praca wychowawcza w szkole od pozaszkolnej? — P. Zrazikówna, nauczycielka. Zjednoczenie Młodzieży Polskiej. 5) Jak układać plan pracy w S. M. P.? Ks. Dyr. L. Jarosz — Poznań.

12-go po poł.: 6) Niektóre zagadnienia z techniki i metodyki organizacyjnej— Ks. Dyr. L. Jarosz — Poznań. 7) Niektóre zagadnienia z techniki i metodyki organizacyjnej, część II. — Ks. Fr. Żynda. 8) O właściwą równowagę w dziedzinach pracy S. M. P. — Ks. Jarosz. 9) Praca w zastępach i kołach — P. Zrazikówna. 10) Pokaz posiedzenia plenarnego — S. M. P. Pelplin.

Środa, 13-go, przed poł.: Praca w 2-ch sekcjach: 11) a) Sekcja dla spraw młodzieży męskiej — prow. Ks. Żynda. 11) b. Sekcja dla spraw młodzieży żeńskiej — prow. P. Zrazikówna. 12) Wyrobienie wewnętrzne i życie nadprzyrodzone własne i stowarzyszonych jako warunek pracy — Ks. Kan. Raszeja.

Do najliczniejszego udziału w kursie zachęcamy p.p. nauczycieli i pp. nauczycielki. Kurs gorąco polecamy. Nocleg i wyżywienie w Seminarjum Duchownem

w Pelplinie. Dla Szan. Nauczycielstwa osobne ulgi w opłatach za nocleg i utrzymanie. Uczestnikom(czkom) kursu przysługuje w drodze powrotnej 50% zniżka kolejowa. Zgłoszenie należy skierować na ręce przew. Księdza Prokuratora Seminarjum Duchownego Wojewody w Pelplinie.

XIV. Biuro informacyjne Gminy Polskiej dla spraw wycieczkowych i turystycznych w Gdańsku.

Gmina Polska w Gdańsku organizuje i w najbliższych dniach otwiera Biuro informacyjne dla spraw wycieczkowych i turystycznych. Obecnie każdy, kto chce do Gdańska przyjechać i poznać pamiątki polskie w Gdańsku, będzie to mógł uczynić za pośrednictwem Biura, bez narażania się na wyzysk ze strony niemieckiej.

Biuro dostarczy przyjezdnemu ukwalifikowanego przewodnika; biuro da mu kwaterę do przenocowania; biuro wskaże mu restaurację, gdzie będzie mógł tanio i dobrze się posilić.

Biuro załatwi wszelkie formalności paszportowe u władz polskich, gdańskich, jak i zagranicznych.

Biuro informacyjne, będąc w porozumieniu z Polską Żeglugą, będzie przyjmować zamówienia na udział w wycieczkach zagranicznych, organizowanych przez Polską Żeglugę, oraz sprzedawać będzie bilety na przejazdy statkami żeglugi przybrzeżnej.

Biuro w porozumieniu z Dyrekcją Wystawy Komunikacyjnej w Poznaniu organizować będzie wycieczki na wystawę komunikacyjną do Poznania, oraz wycieczki do Szwajcarji Kaszubskiej.

Biuro udzielać będzie informacyj o wszystkich krajowych uzdrowiskach i będzie pośredniczyć w wynajmie mieszkań.

Za wszystkie te czynności, jak również za praktyczne wskazówki przy organizowaniu wycieczek, oraz za organizowanie samych wycieczek

Biuro nie pobiera żadnych opłat,

mając za zadanie jedynie ułatwienie zwiedzenia pamiątek polskich w Gdańsku i uchronienie zwiedzających przed wyzyskiem.

Lokal Biura pomieszczony jest na Dworcu głównym w Gdańsku, co jest również wielkiem udogodnieniem dla podróżnych.

Wszelką korespondencję należy kierować pod adresem: „Biuro informacyjne Gminy Polskiej Gdańsk, Dworzec Główny". Listy adresować należy tylko po polsku, opłata, jak wewnątrz kraju.

Jak widać z zakresu działania Biura, Biuro to ze stanowiska propagandowego polskiego będzie miało niesłychanie ważne zadanie do spełnienia i należy się wdzięczność Gminie Polskiej za podjęcie inicjatywy w zorganizowaniu tego Biura.

XV. Zwrot podatku komunalnego.

Magistrat m. Tczewa wypłacił już w listopadzie ub. roku nieprawnie potrącony podatek komunalny kolegom z Tczewa. Dokładne obliczenia uskutecznił wysłannik naszego Koła do Kuratorjum. Powyższe podajemy z tego powodu, gdyż pominięto nasze miasto w sprawozdaniu w „Naucz. Pomorskim".

OBRAZY NA CZASIE

Posiedzenie Pomorskiego Zarządu Okręgowego.

Pierwsze w bieżącym roku posiedzenie pełnego Pomorskiego Zarządu Okręgowego odbyło się w niedzielę, dnia 4 maja 1930 r. w Grudziądzu na salce hotelu „Pod Złotym Lwem", przy ulicy 3 Maja.

Obrady pod przewodnictwem prezesa okręgowego, kol. A. Nowickiego, i przy spisywaniu protokółu przez sekretarza okręgowego, kol. Aleks. Kwiatkowskiego, toczyły się od godz. 9 min. 20 rano do godz. 7 pod wieczór z jednogodzinną przerwą obiadową, w której dokonano zdjęcia fotograficznego (patrz 1. strona niniejszego numeru!) i spożyto dla zaoszczędzenia czasu wspólnie obiad w restauracji gmachu obrad; lecz także czas obiadowy wyzyskano na wypowiedzenie się na temat najważniejszych zagadnień, szczególnie budowy Domu Nauczycielskiego nad Morzem.

Zaszczycili swą obecnością posiedzenie mili *goście*, a mianowicie: prezes Zarządu Głównego, kol. Michał Siciński — Warszawa i delegat Poznańskiego Zarządu Okręgowego, kol. rektor Ikiert — Poznań, serdecznie powitani i przyjęci.

W obradach brali udział: koledzy Albin Nowicki — Grudziądz, Piotr Kolasiński — Brodnica, Albin Ługiewicz — Wąbrzeźno, Józef Dzięcioł — Działdowo, Alojzy Dolecki — Chełmża, Mieczysław Ogrodowski — Gdynia, Józef Ossowski — Tuchola, Andrzej Śpica — Grudziądz, Michał Siciński — Warszawa, Aleksander Kwiatkowski — Grudziądz, Bronisław Noga — Jeżewo, Melchior Ryczakowicz — Grudziądz, Marja Żyborska — Grudziądz, Paweł Szmelter — Grudziądz, Cezary Kalinowski — Grudziądz, Franciszek Zawodziński — Tuszewo, p. Grudziądz, Leon Jackowski — Chojnice, Józef Delewski — Grudziądz, Bronisław Ikert — Poznań, razem 19 osób.

Usprawiedliwił swą nieobecność kol. Stefan Wilczewski — Grabowo, pow. Starogard; nie przybył z nieznanych nam przyczyn wiceprezes, kol. Roman Wojciechowski — Toruń.

Na posiedzenie wyznaczono następujący *porządek obrad:*

1) Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Głównego, — referent Br. Noga.
2) Stan naszej organizacji na Pomorzu i sprawy kasowe, — referent A. Nowcki.
3) Zjazd Okręgowy w Gdyni, — referent M. Ogrodowski.
4) Kasa Pośmiertna, — referent J. Delewski.
5) Sprawy gospodarcze.
6) Sprawy wydawnicze.
7) Sprawy oświatowe: nasze kursy itd.
8) Wolne głosy i wnioski.

Na wniosek kol. M. Ogrodowskiego, zatwierdzając powyższy porządek obrad, zmieniono kolejność załatwienia powyższych punktów, załatwiając najpierw sprawy, związane z morzem, przy omawianiu których była konieczność obecności wnioskodawcy, zmuszonego wyjechać wcześniej z Grudziądza. Wysunięto wobec tego na pierwszy plan: punkt 3. i 7., a w szczególności:

1) Zjazd okręgowy w Gdyni.
2) Kursy wakacyjne.
3) Kolonje wypoczynkowe nad Morzem.
4) Budowa Domu Nauczycielskiego w Jastrzębiej Górze.

Kolejność pozostałych punktów pozostała ta sama.

Przed przystąpieniem do porządku obrad złożył delegat z Poznania, kol. B. Ikert, serdeczne pozdrowienia i życzenia od Poznańskiego Oddziału, oraz kol. J. Dzięcioł wyraził i uzasadnił dezyderat, aby obszerne sprawozdanie zostało opublikowane w czerwcowym numerze „Naucz. Pomorskiego", który winien być wysłany w takim terminie, aby nauczycielstwo było w jego posiadaniu jeszcze przed zjazdem okręgowym w Gdyni. Zebranie przychyliło się do tego dezyderatu.

1) *Zjazd Okregowy w Gdyni.*

Referent, kol. M. Ogrodowski, zapoznał obecnych z szczegółami projektowanego programu (uwidocznionego na pierwszych stronach niniejszego numeru!) oraz ze stanem prac przygotowawczych, dokonanych przez Komitet Zjazdowy.

W dyskusji proponowali pewne zmiany, wzgl. uzupełnienia: kol. Ługiewicz, Ossowski, Dzięcioł; odpowiadali: referent Ogrodowski, prezes okręgowy Nowicki i prezes Zarządu Głównego Siciński.

Uchwalono:

1) posiedzenie Zarządu Okręgowego odbędzie się o godz. 3 po poł. w gmachu szkoły powsz. w Gdyni;

2) tegoż dnia o godz. 8 wieczorem uczstnicy zjazdu i goście spotkają się na wieczorku towarzyskim (w starym „Domu Kuracyjnym");

3) właściwy zjazd będzie jednodniowy; będzie to zjazd propagandowo-organizacyjny;

4) prezes Siciński przyrzekł, robić starania o pozyskanie na prelegenta prof. Uniwersytetu Krakowskiego, p. dra Klemensiewicza, który wygłosiłby referat p. t. „Etyka pracy nauczycielskiej";

5) zostaną wygłoszone w ogólnej części zjazdu dwa referaty: a) pod 4. cytowany, oraz b) „Akcja katolicka, a nauczycielstwo katolickie" (Gen. Sekr. St. M. P., Ks. Fr. Żynda);

6) zamiast wieczornicy odbędzie się spotkanie towarzyskie (w starym „Domu Kuracyjnym");

7) na kwatery zarządzi Zarząd Główny przetransportowanie na czas do Gdyni 60 łóżek z zasobów Stowarzyszenia, a mianowicie z b. kwater na P. W. K. w Poznaniu;

20 łóżek nadeśle się z zlikwidowanej naszej kolonji wypoczynkowej w Borze;

8) prawo do kwater będą mieli jedynie ci uczestnicy, którzy listownie się zgłoszą *przed* dniem 1 czerwca rb., wpłacając po 5,— zł. zaliczki od osoby.

2) *Kursy wakacyjne.*

Ustalono prelegentów na kurs wakacyjny w Tucholi, przygotowujący do II. egzaminu oraz po wyczerpującej dyskusji powzięto następującą uchwałę, projektowaną przez kol. J. Dzięcioła:

„Zwrócić się do Ministerstwa W. R. i O. P. z umotywowanym wnioskiem o zniesienie rozporządzenia w sprawie zakazu prowadzenia kursów dokształcających przez prelegentów w tym obwodzie, w którym są członkowie komisji egzaminacyjnej".

W związku z naszym kursem wakacyjnym pracy społecznej, mającym się odbyć w Gdyni, przedstawił prezes M. Siciński całokształt zagadnienia pracy społecznej członków Stowarzyszenia, nad czem wywiązała się obszerna dyskusja, w którrej brali głos koledzy Ossowski, Delewski, Dolecki, Ikert, Jackowski, Ługiewicz, Noga, Nowicki i Siciński.

Postanowiono:

a) nadal robić starania dla zatrzymania na przyszłe lata gmachu szkoły powszechnej w Gdyni na cele naszych kursów wakacyjnych;

b) robić starania, aby możliwie każde Koło, a w każdym razie każdy powiat wysłały po jednym delegacie na kurs pracy społecznej do Gdyni;

c) kłaść wielką wagę na rejestrację pracy społecznej naszych członków za pomocą osobnych kwestjonarjuszów (Zarząd Główny) i sprawozdań rocznych (Zarząd Okręgowy);

d) niecżłonkowie płacą 20% więcej na kursach Stowarzyszenia.

3) *Kolonje wypoczynkowe nad Morzem.*

W tym roku (w miesiącach lipcu i sierpniu 30 r.) będą czynne kolonje wypoczynkowe w Gdyni III. (Oksywiu) — kierownik Mieczysław Ogrodowski — i w Jastarni, — kierownik Ignacy Sarnowski, Jastarnia na Helu. Trzecią kolonję musieliśmy zwinąć z przyczyn od nas niezależnych; łóżka i urządzenia tej kolonji przeznacza się na cele kursu wakacyjnego w Gdyni I. — Pom. Zarząd Okręgowy potwierdził regulamin kolonij wypoczynkowych nad Morzem, w myśl którego opłata dla Stowarzyszeniowców wynosi 1,— zł. na dobę, dla niecżłonków 50% więcej, którzy jedynie wtedy mogą korzystać z kolonij, o ile Stowarzyszeniowcy ich nie wypełniają.

4) *Budowa Domu Nauczycielskiego w Jastrzębiej Górze.*

Delegat kol. Ikert — Poznań podał do wiadomości, że Szambelan Potworowski podarował Stowarzyszeniu parcelę o 1.000 m.², wartości 25.000,— zł. pod warunkiem wybudowania na niej jeszcze w roku bieżącym domu pod dach. Zarząd Główny załatwia w Warszawie z Tow. „Jastgór" („Jast-rzębia Góra") formalności przepisania tytułu własności. Następnego dnia (dn. 5. 5. 30 r.) wyjedzie na miejsce delegacja Stowarzyszenia (kol. Ikert — Poznań i Nowicki — Grudziądz). Na temat urzeczywistnienia zamierzeń wybudowania własnego domu dyskutowali m. in.: kol. Zawodziński, Ikert, Noga, Ługiewicz, Nowicki.

Uchwalono:

a) niezależnie od akcji Zarządu Głównego, występującego na zjeździe krajowym w Krakowie (3—5 lipca r. b.) z wnioskiem o opodatkowaniu na ten cel każdego członka Stowarzyszenia jednorazową opłatą w wysokości 5,— zł.;

b) rozpisać akcję na cel budowy domu na Jastrzębiej Górze w wysokości 100,— zł. za 1 akcję, płatnych w kilku ratach.

5) *Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Głównego*, które się odbyło w Warszawie dn. 12 i 13 IV. 30 r., przedłożył Zarządowi Okręgowemu kol. B. Noga w obszernych i wyczerpujących rozmiarach. W dyskusji dorzucali swe uzupełniające uwagi koledzy: Ługiewicz, Dolecki, Nowicki, Siciński. Wyrażono swe oburzenie, że wrogowie naszej organizacji, biorąc asumpt z akcji „Zrzeszenia Regjonalnego Nauczycieli Kaszubów", przez nas w zarodku zduszonej, pomawiają nasz Pomorski Oddział Okręgowy Stowarzyszenia o tendencje reparatystyczne: zgodnie napiętnowano takie posądzenia i je odrzucono jako chęć rozbicia naszej organizacji, która swoim stałym i niepowstrzymanym rozwojem budzić umie u naszych przeciwników złość i zazdrość i wściekłe wskutek tego ataki — daremne!

6) *Stan naszej organizacji na Pomorzu.*

Pod tym punktem wykazał referent Nowicki na podstawie cyfr i danych rozwój Stowarzyszenia, charakteryzując nasz stan posiadania w każdym powiecie i każdem Kole.

Prezes kol. M. Siciński wyraził imieniem Zarządu Głównego uznanie za pracę kol. Nowickiego na rzecz naszej organizacji, wnosząc o zaprotokółowanie tegoż Po wypowiedzeniu się kolegów Dzięcioła, Nogi i Nowickiego, uchwalono:

1) Zarząd Okręgowy zostanie zwoływany zgodnie z statutem conajmniej 4 razy w roku;

2) wobec niedokładnego podania przez Koła spisów członków i ich urzędów pocztowych, wskutek czego powraca pewna ilość organów jako niedostarczalne, karty prenumeraty na przyszłość wypełniać będą same Koła, przejmując na siebie pełnię odpowiedzialności za dostarczanie członkom organów;

3) Każdy członek Zarządu Okręgowego ma obowiązek złożenia sprawozdania z posiedzeń Pom. Zarz. Okr. na posiedzeniach Kół swego obwodu, przyczyniając się w ten sposób do ożywienia prac w Kołach.

7) *Kasa Pośmiertna.*

Po dokładnem zobrazowaniu zagadnienia za pomocą ścisłych obliczeń i porównań, referent, kol. J. Delewski doszedł do wniosku, że akcja ta przyniosłaby naszej organizacji tylko szkody; dlatego proponował całą sprawę zaniechać, a raczej radzić Stowarzyszeniowcom, zawrzeć umowy i ubezpieczenia z znanemi instytucjami, przedewszystkiem z P. K. O.

Po dyskusji przyjęto wniosek kol. Nowickiego, aby kwestję Kasy Pogrzebowej wobec rozbieżności zapatrywań zostawić jeszcze otwartą, aż Zjazd Okręgowy w Gdyni ją załatwi ostatecznie.

8) *Sprawy gospodarcze.*

Kol. Nowicki referował zabiegi naszej organizacji, ich przebieg i wyniki w sprawie komornego i dodatku mieszkaniowego, roli, podatku komunalnego; postanowiono szczegółowo omówić na zjeździe w Gdyni sprawę opału dla nauczycielstwa i rozpocząć w najbliższej przyszłości systematyczną akcję dla uzyskania stanu przedwojennego.

9) *Sprawy wydawnicze.*

Postanowiono zmienić w Gdyni nazwę pisemka dla dziatwy i młodzieży „Dziecko Pomorza" na nazwę więcej ogólnikową, oddającą wierniej cel wydawców: pisemka, które ma u dzieci całej Polski zaszczepiać i szerzyć znajomość i umiłowanie zagadnień Morza Polskiego, własnych portów, floty handlowej i wojennej.

Po wyczerpaniu ostatniego punktu

10) *Wolne głosy*, w których stawiano dużo zapytań i udzielano na nie wyczerpujących odpowiedzi, zamknął przewodniczący, kol. A. Nowicki, po godz. 7 wieczorem obrady Pom. Zarządu Okręgowego.

Zjazdy powiatowe.

CHEŁMNO. — Zjazd Powiatowy.

Po ukończeniu serji wspaniałych zjazdów jubileuszowych, ruszamy na froncie prac organizacyjnych zjazdami powiatowemi, jako środkiem doskonałej propagandy na rzecz Stowarzyszenia.

Dwa zjazdy powiatowe, odbyte w m. maju 1930 r., w Chełmnie, dn. 10 w sobotę, i w Wąbrzeźnie, w niedzielę dn. 11. 5., najlepszy dały dowód, jak umocnić i rozszerzyć można za pomocą tego środka życie organizacyjne, jeżeli rozumnie i starannie ustali się stosowny termin, przeprowadzi propagandę, ustali program. Sprowadzono 4-ch referentów zamiejscowych: pp. prof. B. Szwocha z Grudziądza, Ks. Fr. Żyndę z Wąbrzeźna, generalnego sekretarza St. Mł. Polsk., kol. Leona Delewskiego, prezesa powiatowego z Wąbrzeźna, kol. Albina Nowickiego z Grudziądza, prezesa okręgowego. To też przebieg i wyniki zjazdu były bardzo zadawalające.

Ślicznie przystrojoną salę hotelu „Dwód Chełmiński" wypełnili goście, między którymi zauważyliśmy m. in. inspektorów szkolnych Wyrembelskiego — Chełmno, Górnego — Tuchola, oraz około 100 osób z nauczycielstwa pow. chełmińskiego, członków Stowarzyszenia i sympatyków, z pośród których 10 przystąpiło do naszej organizacji jako nowi członkowie. Po zagajeniu zjazdu przez prezesa Koła Chełmno, kol. Zygfryda Pawłowskiego, który podał cel zjazdu i powitał obecnych, wybrano marszałkiem zjazdu p. inspektora szkolnego Górnego.

Następowały interesujące referaty; przemawiali pp.: profesor B. Szwoch z Grudziądza na temat „Badania psychologiczne temperamentu", Ks. Fr. Żynda z Wąbrzeźna „Akcja katolicka, a nauczyciel katolicki", kol. Leon Delewski z Wą-

brzeźna „Zorganizowanie powiatu — wytyczne", kol. Albin Nowicki z Grudziądza „Nasza organizacja na Pomorzu w świetle sprawozdania rocznego za 1929 r."

Wszystkie referaty przyjęto z uznaniem bez dyskusji, a w związku z drugim referatem uchwalono jednomyślnie rezolucję następującej treści:

„Zjazd „Stowarzyszenia Chrz. Nar. Nauczycielstwa S. P." powiatu chełmińskiego z dnia 10 maja 30 r. w Chełmnie uchwala jednomyślnie: współpracować z „Stowarzyszeniem Katolickiej Młodzieży Polskiej" na terenie powiatu przez zapisanie się Kół jako członków do S. M. P. i wysyłanie na każde zebranie referentów".

(Analogiczną rezolucję powzięto następnego dnia w Kowalewie na zjeździe nauczycielskim powiatu wąbrzeskiego!).

Dalej powołano do życia Koło Powiatowe Stowarzyszenia przez złączenie się w organizacyjną całość wszystkich Kół, istniejących na terenie powiatu chełmińskiego. Zarząd Koła Powiatowego tworzą w myśl dokonanych wyborów: koledzy 1) Pawłowski — Chełmno, prezes, 2) inspektor szkolny Górny, wiceprezes, 3) Gdaniec — Chełmno, sekretarz, 4) Makowiecki — Chełmno, skarbnik, 5) Sehnke — Drzonowo, referent oświat., 6) Owczarzakówna — Czemlewo, delegatka.

Sekcję i Poradnię Pedagogiczną tworzą: wyżej wymienieni członkowie Zarządu powiatowego, dalej pp. Hewelt — Chełmno, Prabucki — Lisewo, Boltówna — Lisewo oraz drogą kooptacji dobrani fachowcy z poszczególnych przedmiotów. Sekcja zbierze się po raz pierwszy celem ukonstytuowania się dn. 17. 5. 30 r. o godz. 5 po poł. w Chełmnie w szkole dziewcząt.

Kwestje wyboru Komisji rozjemczej i wyboru delegatów na zjazdy nauczycielskie w Gdyni i Krakowie załatwiono zgodnie z postanowieniami statutu Stowarzyszenia: pierwszą kwestję obejmują §§ 135—143, drugą §§ 99 i 90.

W wolnych głosach i wnioskach poruszano dużo ciekawych spraw, związanych z życiem szkolnem i pozaszkolnem. Udzielali wyczerpujących wyjaśnień referenci, szczególnie Ks. Fr. Żynda, prezesi powiatowi Leon Delewski — Wąbrzeźno i Zygfryd Pawłowski — Chełmno oraz prezes okręgowy Albin Nowicki — Grudziądz.

Okrzykiem na cześć Prezydenta Rzplitej i odśpiewaniem „Roty" zamknięto w podniosłym nastroju tak wspaniały zjazd powiatowy.

W drugiej części bawili się na tejże sali przy dźwiękach orkiestry Stow. Mł. Kat. ochoczo młodzi i starsi w serdecznej, koleżeńskiej atmosferze — bodaj do wczesnego ranka!

Oby wszystkie zjazdy powiatowe tak się udały i przyniosły Stowarzyszeniu podobne sukcesy!

WĄBRZEŹNO. — Zjazd Powiatowy.

W niedzielę, dnia 11 maja r. b. o godzinie 11,45 odbył się w Kowalewie w lokalu p. Zielkowej Zjazd Powiatowy „Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Powsz." przy bardzo licznym udziale członków (75 proc.) i sympatyków. Prezes powiatowy p. Leon Delewski, kierownik szkoły wydziałowej w Wąbrzeźnie, witając członków i gości, wspomniał o przypadającym w tym dniu jubileuszu „Jedenastolecia" istnienia Koła Wąbrzeźno. W imieniu miasta witał Zjazd burmistrz p. Küchler. Zjazd zaszczycili swą obecnością: ks. prob. Puppel, pp. sędzia Wojciechowski, Dr. Owczarczak, Dr. Michałowski, przewodniczący Miejskiej Rady Szkolnej Przybyszewski, em. inspektor szkolny Reiske, ks. Mówiński i redaktor „Głosu Wąbrzeskiego", p. Szczuka jun. Pierwszy referat p. t. „Badania temperamentu" wygłosił prof. sem. p. Bernard Szwoch z Grudziądza, członek Sekcji Pedagogicznej Pom. Zarządu Okręgowego. Referent podkreślił, że najważniejszem zadaniem nauczyciela wychowawcy jest czuwanie nad rozwojem wychowanków, a wobec tego musi poznać prawa natury dziecka. Najbardziej wszechstronnie ujmującem zagadnieniem psychologicznem jest temperament, który prelegent szczegółowo zanalizował. Następnie podał prelegent podział temperamentów i ich metody badania, jak n. p. przy pomocy morfologji, chiromancji, grafologji i t. p. Pozatem zapoznał zebranych z źródłami naukowemi, dotyczącemi powyższej kwestji. Wreszcie wska-

zał na konieczność uwzględnienia temperamentu przy wyborze zawodu.

Drugi referat p. t. „Ułamki w projekcie programu ministerjalnego" wygłosił prof. sem. p. Józef Delewski z Grudziądza, członek Pom. Zarządu Okręgowego. Prelegent porównał rozkład działu ułamków w dotychczas obowiązującym programie z rozkładem tego działu w projekcie programu ministerjalnego dla szkół powszechnych i gimnazjum niższego, który będzie obowiązywał z początkiem roku szkolnego, wykazując jego dodatnie strony. Pozatem zapoznał obecnych z metodą nauczania ułamków.

Trzeci referat p. t. „Akcja katolicka, a nauczyciel katolicki", wygłosił generalny sekretarz S. M. P., ks. Żynda z Wąbrzeźna. Prelegent wskazał na grożące niebezpieczeństwo młodzieży ze strony organizacyj antyreligijnych, omówił współudział nauczycielstwa w akcji katolickiej i zgłosił rezolucję, wzywającą członków Stow. do zbiorowej współpracy w S. M. P., którą jednogłośnie przyjęto. Referentów nagrodzono hucznemi oklaskami. Prezes okręgowy p. Albin Nowicki zilustrował obecny stan Stow. na Pomorzu i w całej Polsce, wskazał na jego wielki rozwój w ubiegłym roku, podziękował wszystkim członkom powiatu wąbrzeskiego za owocną pracę i wezwał obecnych do dalszej gorliwej akcji w organizacji. Długotrwałe oklaski były zasłużoną nagrodą dla pracowitego i powszechnie lubianego prezesa okręgowego. Sekretarz powiatowy, p. Edmund Noryśkiewicz, odczytał list z życzeniami od ks. dziekana Łowickiego z Niedźwiedzia. W liście tym wspomina ks. dziekan, że zasadnicze poglądy naszego Stowarzyszenia uzyskały Encykliką Papieża uznanie i pochwałę. Na koniec życzy ks. dziekan Stow. dalszego pomyślnego rozwoju na pożytek dusz młodocianych, Kościoła św. i miłej naszej Ojczyzny.

Ustalono listę uczestników, którzy wyruszą autobusem na Zjazd Okręgowy do Gdyni. Prezes powiatowy podziękował prezesowi okręgowemu i prelegentom za łaskawe przybycie, a obecnym za tłumny udział w Zjeździe, wezwał ich do kontynuowania pięknie rozpoczętej pracy w organizacji i zamknął Zjazd po pięciogodzinnych ożywionych obradach.

Nowe Koła.

Sprawozdanie z założenia Koła Leśno, pow. Chojnice.

W dniu 11 maja 1930 r. w szkole Leśno odbyło się zebranie celem założenia nowego Koła Stow. Ch. N. N. S. P. na Leśno i okolicę.

Zebranie zagaił kolega Galikowski, podając cel i ideologję Stowarzyszenia, oraz konieczność założenia Koła. Po ożywionej dyskusji zebrani jednogłośnie zgodzili się na założenie Koła. Przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszli: kol. Galikowski ze Skoszewa jako prezes, kol. Dysarz z Leśna jako zastępca prezesa i skarbnik, kol. Machut z Windorpia jako sekretarz.

Następne zebranie odbędzie się w czerwcu. Referat wygłosi kol. Splettstoehser z Główczewic. Hasłem „Bóg i Ojczyzna" zakończono konstytucyjne zebranie. Koło liczy dziewięciu członków.

Leśno wykazywaliśmy dotąd w sprawozdaniach miesięcznych jak filję Koła Brusy, bo rejon ten załatwiał samodzielnie sprawy kasowe dla członków naszej organizacji, przygotowując w ten sposób grunt dla pracy samodzielnego Koła.

Tem więcej cieszymy się, że po przystąpieniu nowych członków „Rejon Leśno" przekształcił się na samodzielne nowe Koło, któremu przesyłamy serdeczne życzenia dalszego rozwoju!

NOWACERKIEW, pow. Starogard. — Nowe Koło.

Po konferencji rejonowej w Morzeszczynie dn. 15 maja rb. zgromadziło się nauczycielstwo sąsiednie i pod przewodnictwem kolegi Maks. Ehlerta, kierownika szkoły w Morzeszczynie, powzięło uchwałę założenia nowego Koła „Stowarzyszenia Chrz. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych" z siedzibą w Nowejcerkwi, pow. Starogard. Do nowego Koła wstąpiło 15 członków. Zarząd Koła stanowią:

1) Kol. Maks. Ehlert — Morzeszczyn jako prezes.

2) Kol. Augustyn Sass — Rzężynie, jako wiceprezes.
3) Kol. Marja Zemgłałówna — Rzeżynie, jako sekretarka,
4) Kol. Józef Wałasiewski — Nowacerkiew, jako skarbnik.

Następne posiedzenie Koła odbędzie się dnia 18-go czerwca w Gentomiu z współudziałem prezesa okręgowego, kol. A. Nowickiego.

Prezes nowego Koła Nowacerkiew, kol. Maks. Ehlert, inicjator i organizator nowego Koła, od 1 grudnia 1929 r. na nowej posadzie w Morzeszczynie już rok temu jeszcze na starej posadzie był założył „Koło Piece", które prosperuje i dzielnie pracuje.

Jemu też szczególnie należy się uznanie i serdeczne podziękowanie za zorganizowanie tamtejszego nauczycielstwa w Koło Nowacerkiew. Jesteśmy pewni, że pod wytrawnem kierownictwem kol. M. Ehlerta nowe Koło będzie wzorowo pracować i pomyślnie się rozwijać. W tym duchu przesyłamy nowemu Kołu serdeczne życzenia!

Walne zebrania kół.

LINIEWO, pow. Kościerzyna. — Walne zebranie Koła.

Dnia 5 maja r. b. odbyło się w lokalu szkolnym walne zebranie Koła Liniewo. Zebranie zagaił prezes kol. Schütz pozdrowieniem katolickiem. Następnie podał porządek obrad i zdał sprawozdanie z całorocznej pracy miejscowego Koła. Następnie kol. Gołębiewski przedstawił sprawozdanie kasowe. Dalszym punktem zebrania był wybór nowego zarządu. W skład prezydjum zebrania zostali obrani: kol. Ligmann jako marszałek i kol. Rymarzówna jako sekretarka. Pod przewodnictwem marszałka wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli: kol. Schütz z Wysina jako prezes, jako zastępca prezesa kol. Krygier z Iłownicy, kol. Gołębiewski z Liniewa kasjer, kol. Rymarzówna sekretarka, kol. Brantówna, zastępca sekretarki, kol. Felskowski i kol. Fabiś jako ławnicy.

Referentetm oświatowym został kol. Migas. Po wybraniu zarządu uchwalono stawić dwa wnioski: 1) O opalanie kancelarji szkolnych. 2) O dyjety na konferencje rejonowe. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu narodowego.

Z życia naszych kół.

PELPLIN. — Zebranie Koła.

Na zebraniu, odbytem dn. 9. 5. 30 r. na salce p. Zawackiego, przy bardzo licznym udziale członków i gości, uzewnętrzniała się współpraca w naszem Kole nauczycielstwa wszelkich dykasteryj: zgodnie pracują w łonie naszego Koła razem z nauczycielstwem szkół powszechnych księża profesorowie miejscowego seminarjum duchownego i gimnazjum biskupiego „Collegium Marianum" oraz w całości nauczycielstwo szkoły wydziałowej z jej długoletnim i zasłużonym dyrektorem, Ks. Alojzym Wróblewskim, wice-prezesem Koła. Dzięki temu też odznaczają się posiedzenia Koła pelplińskiego wysokim poziomem referatów i dyskusyj, wzorową formą i głęboką treścią. Tak też było na wspomnianem posiedzeniu dn. 9. 5. 30 r., któremu przewodniczył prezes Koła, kol. rektor Józef Piontek. Po przeczytaniu protokółu przez sekretarza, kol. Jaskólskiego, wygłosił referat prezes J. Piontek p. t. „Propaganda pacyfizmu w wychowaniu", charakteryzując krańcową rozbieżność między słowem a czynem w tej materji u naszego zachodniego sąsiada. W dyskusji, w której zabierali m. in. głos Ks. prof. Dr. Kazimierz Bieszk, prezes okręgowy A. Nowicki, Ks. dyr. Alojzy Wróblewski, p. Matłosz, redaktor „Pielgrzyma", długoletni b. prezes naszego Koła, kol. Michał Wysocki, starano wyciągnąć wnioski dla naszego rodzimego gruntu polskiego co do propagandy pacyfizmu w wychowaniu szkolnem i publicznem w Polsce; wyniki żywej i owocnej dyskusji uzgodnił i streścił referent, kol. J. Piontek.

Kol. Nowicki omówił następnie sprawy organizacyjne, jak zjazd okręgowy w Gdyni, kursy wakacyjne, dorobek organizacyjny całorocznej pracy Stowarzyszenia na Pomorzu. Ks. Kanonik Lewandowski, Patron Pomorskich Kółek Śpiewaczych, jeden z tych odważnych pracowników społecznych, który 12 lat temu był rzucił myśl założenia w Pelplinie naszej organizacji, jej współzałożyciel i pionier naszego ruchu, wyraził swą głęboką radość z świetnego rozwoju Stowarzyszenia i przyrzekł dołożyć starań, aby całe grono profesorskie seminarjum duchownego i gimnazjum biskupiego in gremium przystąpiły do naszej organizacji. Ta chęć aktvwnego i wydajnego popierania Stowarzyszenia tem więcej przybiera na znaczeniu, że Ks. Kanonik Lewandowski jest zarazem wizytatorem religji.

W wolnych głosach postawił kol. Lambert Krajnik wniosek o utworzenie własnej bibljoteki Koła. Po przedyskutowaniu sprawy postawił Ks. Dyrektor A. Wróblewski świetlicę swej szkoły nauczycielstwu do dyspozycji. Następne posiedzenie Koła odbędzie się w piątek, dn. 20 czerwca rb. z referatem kol. Holdenmajerówny p. t. „Jak należy uczyć historji?"

Koło Pelplin, sprężyście prowadzone przez ruchliwy zarząd, owiany najlepszą chęcią i wolą, ma prócz świetnej tradycji wspaniałe widoki dalszego rozwoju.

CHOJNICE. — Posiedzenie Koła.

Ostatnie posiedzenie naszego Koła z dn. 22. 5. 30 r. robiło swym podniosłym nastrojem, harmonijnym przebiegem, bogatą treścią, wzorową formą wrażenie jakiegoś nadzwyczajnego zebrania, n. p. jubileuszowego. Salka szkoły chłopców napełniła się uczestnikami i członkami po brzegi.

Prezes Koła, kol. Leon Jackowski, zagaiwszy zebranie, w serdecznych słowach powitał miłych gości w osobach prezesa okręgowego, kol. A. Nowickiego, i p. redaktora „Dziennika Pomorskiego" Bonifacego Chmielewskiego, dając wyraz swej radości, że już ścisły kontakt między naszem Kołem a Zarządem Okręgowym się zacieśni, a życzliwość, zawsze okazywana przez prasę miejscową, tem więcej się uzewnętrzni, czemu też nasze chojnickie Koło zawdzięcza m. in. swój rozrost.

Sekretarz Koła, kol. Szulc, przeczytał bardzo szczegółowo ujęte ostatnie protokóły, bez zmian przyjęte.

Następnie wygłosił obszerny referat organizacyjny kol. A. Nowicki; wychodząc z opublikowanego rocznego sprawozdania, wskazał na przyczyny stałego liczebnego rozwoju naszej organizacji. Są niemi: 1) nasza troska o dalsze kształcenie naszych członków za pomocą Stowarzyszenia przez wygłaszanie referatów na zebraniach i zjazdach, przez przeprowadzanie wzorowych lekcyj, przez organizowanie kursów, Wspólnot Pracy i Sekcyj Pedagogicznych oraz przez intensywną współpracę z naszemi wydawnictwami okręgowemi: „Nauczycielem Pomorskim", „Bibljoteką Naucz. Pom." i „Dzieckiem Pomorza"; 2) rozszerzenie ilościowe, pogłębienie i podniesienie jakościowe oraz urozmaicenie i ożywienie pracy w Kołach i Okręgu; 3) coraz większe zahartowanie naszych członków w walce o nasze ideały i nasz światopogląd. Mówca wyraził uznanie Kołu Chojnice i zachęcał do dalszej wytężonej pracy. Wywody przyjęto z aplauzem do wiadomości. W dyskusji zabrali głos kol. Duszyński i red. B. Chmielewski, wyrażając swe zadowolenie z nabrania potężnych rozmiarów naszej organizacji.

Dalej zdał kol. prezes Jackowski sprawozdanie z konferencji z nauczycielstwem polskiem w Złotowie (Flatow).

Omówiono sprawy zjazdu okręgowego w Gdyni, krajowego w Krakowie, kolonij wypoczynkowych nad Bałtykiem, kursów wakacyjnych, dostarczania naszych organów, naszych wydawnictw i inne ważne sprawy organizacyjne.

Po wyczerpaniu bogatego porządku dziennego podziękował prezes obecnym za tak liczne przybycie i żywe interesowanie się sprawami organizacyjnemi, prezesowi okręgowemu za referat i wskazówki, p. redaktorowi za poparcie i gorące słowa zachęty i wyraził przekonanie, że dzisiejsze zebranie przyczyni się do wzmożenia już zadawalającego tempa życia organizacyjnego naszego Koła, które

dzisiaj już czyni wstępne zabiegi przygotowawcze dla należytegto uczczenia w przyszłym roku dziesięciolecia swego chlubnego istnienia.

Po zebraniu uczestnicy posiedzenia spędzili kilka miłych chwil w kawiarni przy koleżeńskiej pogawędce.

ŁASIN. — Posiedzenie Koła.

Na ostatniem posiedzeniu naszego Koła, które się odbyło we wtorek, dnia 20. 5. 30 r. w gmachu szkoły powszechnej, wygłosił b. rzeczowy i wyczerpujący referat n. t. „Nauka rachunków w starym i nowym programie ministerjalnym" delegat Pom. Zarządu Okręg., kol. Józef Delewski z Grudziądza.

Nasze Koło zajmuje się z całym zapałem przygotowaniem uroczystego obchodu jubileuszowego, jaki przypada na niedzielę, dn. 1 czerwca rb. i zapowiada się b. wspaniale.

Prócz tego, członkowie uczęszczają pilnie i regularnie na nasz kilkumiesięczny kurs przygotowawczy do 2-go egzaminu.

SZYMBARK. — Sprawozdanie miesieczne z posiedzenia Koła „Szymbark".

Dnia 1 maja rb. o godz. 16 odbyło się z okazji wypłaty poborów na Wieżycy w lokalu p. Modrzewskiego miesięczne zebranie tut. Koła przy udziale wszystkich członków. Zebranie zagaił kol. Michta z Pierszczewa. Następnie sekretarz, kol. Majkowski, odczytał protokół z ostatniego zebrania, który z małemi poprawkami został przyjęty, i podał następujący porządek obrad: 1) Sprawa wycieczki. 2) Sprawa zabawy naucz. 3) Sprawa zjazdu w Gdyni i wolne głosy.

Uchwalono jednogłośnie odbyć wycieczkę wspólną do jezior Raduńskich i do Ostrzyc w sobotę 17 bm. po poł. Nad kwestją zabawy naucz. rozwinęła się ożywiona dyskusja. Uchwalono ją urządzić 1 czerwca, lecz termin musiano przesunąć pod koniec czerwca dlatego, że 1. 6. sąsiednie Koło „Hopowo" urządza także swoją doroczną zabawę. Celem przyjścia z pomocą materjalną komitetowi uchwalono opodatkować się jednorazowo po 3 zł. od osoby, którą to sumę zebrano i oddano do dyspozycji prezesa. Na powyższą uchwałę nie zgodził się jednak najstarszy z kolegów p. Bork i wskutek tego, czując się może obrażonym, że jego zdania nie podzielano co do zabawy, opuścił już nasze szeregi na zawsze.

Na Zjazd Naucz., zorganizowanego w Stowarzyszeniu, do Gdyni tutejsze Koło wydelegowało jako swego delegata kol. Majkowskiego z Starkowejhuty.

W wolnych głosach poruszano sprawy „Nauczyciela Polskiego" oraz czasopisma pedagogicznego „Szkoła". Członkowie tutejszego Koła, z wyjątkiem jednego, nie otrzymują dotychczas „Naucz. Polskiego" ani też „Szkoły". W tej sprawie poczyniono już starania u Zarządu Głównego w Warszawie.

Następne zebranie uchwalono odbyć po konferencji rejonowej w Kłobuczynie 28 bm. Po omówieniu jeszcze innych mniej ważnych spraw, przewodniczący zamknął zebranie.

GRUCZNO. — Miesięczne zebranie miejscowego Koła odbyło się dnia 10 maja rb. Po zagajeniu i przywitaniu członków oraz gości w osobach miejscowego przewiel. duchowieństwa przez kol. prezesa, który wykazał w kilku słowach ważność współpracy duchowieństwa z nauczycielstwem i po przeczytaniu protokółu z ostatniego zebrania, wygłosił kol. Wytrążek referat na temat: „Problem inteligencji w świetle najnowszych badań". Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, która przyczyniła się znacznie do pogłębienia przedmiotu. Po podaniu do wiadomości i omówieniu komunikatów oraz spraw organizacyjnych, wywiązała się w wolnych głosach ożywiona dyskusja nad sprawami: opłata komornego i opał dla kancelarji szkolnej. Sprawy te postanowiono przedłożyć z odpowiedniemi wnioskami na powiatowym zjeździe prezesów Kół, aby temsamem pobudzić ogół nauczycielstwa do wypowiedzenia się w tych sprawach.

GDYNIA. — Miesięczne posiedzenie Koła.

Miesięczne posiedzenie naszego Koła odbyło się w szkole powszechnej w Gdyni, dnia 10 maja rb., poświęcone w szczególności Zjazdowi Okręgowemu w naszej miejscowości. Szczegółowo przedyskutowano program zjazdu, opracowany przez Zarząd Okręgowy. Każdy punkt programu szczegółowo omawiano, chcąc przez to dać uczestnikom maksimum rozrywek i przyjemnonści nad naszem wybrzeżem.

Załatwiono następnie inne sprawy, wchodzące w zakres Stowarzyszenia. Długa i obszerna dyskusja wynikła po przeczytaniu komunikatu Zarządu Głównego w sprawie pracy społeczno-oświatowej. Sprawa wyboru referenta dla spraw społeczno-oświatowych odroczono do następnego zebrania.

ŚWIECIE: Zebranie Koła.

W dniu 11 kwietnia r. b. w Świeciu, w lokalu p. Nelkego o godz. 3,30 po południu odbyło się plenarne zebranie Stow. N. Szk. P. w Polsce. Po zagajeniu i podaniu porządku obrad przez prezesa, sekretarka odczytała protokół z marca. Następnie ks. dziekan Konitzer odczytał referat p. t. „Wpływ chrześcijaństwa względnie kościoła katolickiego na społeczeństwa". W związku z referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos ks. Dziekan, ks. Lehmann, kol. Makiłła i prezes. Następnie prezes odczytał komunikaty zarządu, jak: utworzenie się nowego Koła w Grucznie, przez które Koło Świecie utraciło kilku członków, ale natomiast Stowarzyszenie zyska nową placówkę. Następne zebranie odbędzie się w dniu 22 maja o godzinie 3,30 po poł. Referat na następne zebranie objęła kol. Donarska. Zjazd okręgowy w tym roku odbędzie się w Gdyni, na który jako delegat Koła pojedzie prezes.

PUCK. — Sprawozdanie z zebrania, odbytego dnia 1 maja 1930 r

W czwartek, dnia 1 maja rb. odbyło się zebranie miesięczne naszego Koła w salce klasztornej w Pucku. Zagaił takowe przewodniczący Koła, kol. Nadolski, witając zebranych, poczem podał do wiadomości porządek dzienny. Następnie kol. Kupferschmidt przeczytał protokół z ostatniego zebrania, który przyjęto z małemi poprawkami. Po odczytaniu protokółu kol. Malinowski wygłosił referat na temat: „Szkoła pracy w nauce religji katolickiej". W dyskusji zabierał głos ks. proboszcz Fittkau, dorzucając cenne uwagi.

Następne zebranie odbędzie się dnia 1 czerwca rb. w Rzucewie.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący Koła, kol. Nadolski, podziękował obecnym za przybycie i współpracę, następnie solwował zebranie katolickiem pozdrowieniem.

KOŁO DUCOCIN. — Zebranie w Leśniewie.

Na zebraniu Koła w dniu 10 maja rb. byli obecni wszyscy członkowie.

Po zagajeniu przez prezesa omówiono szereg spraw organizacyjnych i zawodowych. Kol. Redlarski Br. wygłosił referat: „Jak udzić estetykę u dziecka w nauce przyrody". Kol. Maciejewska wygłosiła referat „Metodyka przyrodoznawstwa w szkole powszechnej". Do Koła wstąpiły koleżanki: **Kucianka Stefania i Szoździanka Salomea,** które z radością powitali członkowie Koła. Obecnie Koło nasze liczy 14 członków.

Po wyczerpaniu tematu zakończono zebranie.

TCZEW. — Zebranie nauczycielstwa.

W sobotę ,dnia 9 maja 1930 r. odbyło się zebranie Stow. Ch. N. N. Szk. Powsz. Po zagajeniu przez przewodniczacego p. E. Tkaczyka wybrano do komisji rewizyjnej pp. Nierzwicką, Kachelka i Wenckowskiego. Referentem prasowym wybrany został p. Edm. Suwiński. Wobec zbliżającego się okręgowego zjazdu delegatów podczas Zielonych Świąt w Gdyni, wybrano jako delegatów pp. Pawłowskiego i Tkaczyka. Po załatwieniu powyższych spraw organizacyjnych, wygłosiła p. Nierzwicka referat na temat: „Propaganda pacyfizmu w wychowaniu", na podstawie którego rozwinęła się ożywiona dyskusja. Następnie omawiano sprawę wycieczki.

która ma się odbyć w niedzielę, dnia 15 czerwca. Pozatem podał p. przewodniczący do wiadomości regulamin kolonij wypoczynkowych naszego Stowarzyszenia nad morzem i polecił, aby członkowie podczas wakacyj letnich z nich korzystali.

W końcu rozpatrywano sprawę urządzenia zabawy wiosennej oraz kursów wakacyjnych. Następne zebranie odbędzie się w sobotę, dn. 14 czerwca r. b.

NOWE: — Zebranie Stow. Chrześc. Nar. Koła Naucz. z dnia 10 maja 1930 r.

Prezes kol. Tytulski zagaja zebranie, podając porządek obrad, poczem następuje przeczytanie protokółu z ostatniego zebrania. Tenże zostaje bez sprzeciwu przyjęty. Następuje odczytanie referatu „O nauczaniu historji" przez kol. Małeckiego. Po przeczytaniu tegoż prezes dziękuje referentowi za dobre i sumienne opracowanie.

Wybór sekcji oświatowej: Wybrani zostali pp. Majewska, Karpus J., Matecki J. Sprawa walnego zjazdu w Gdyni. Przyjazd swój do Gdyni zgłosili: kol. Żbikowska Z., Majewska J., Czapiewski L.

Referat na przyszłe posiedzenie: „O ćwiczeniach językowych"; opracowania tegoż podjęła się kol. Majewska.

Wolne głosy: kol. Noryśkiewicz podnosi sprawę dodatku mieszkaniowego. Gminy żądają komorne mieszk., a Kuratorjum na ten cel żadnych kwot nie asygnuje. Prosi, by zarząd miejscowy stawił do Zarządu Głównego zapytanie w tej kwestii.

Kol. Biały: Sprawa ta nie powinna nas narazie obchodzić, gdyż toczy się ona między gminą a państwem.

Przyszłe zebrane odbędzie się dn. 21. czerwca w szkole powsz.

Dla braku materjału dyskusyjnego solwuje prezes zebranie.

Na zakończenie odśpiewano pieśń „Po górach, dolinach".

WĄBRZEŹNO. — Zebranie Koła.

W piątek, dn. 30 maja rb. odbyło się zebranie miesięczne naszego Koła w szkole wydziałowej.

Kol. Fr. Zalewska wygłosiła referat p. t. „O książkach do czytania dla młodzieży". Referat bardzo aktualny spowodował dłuższą dyskusję, w której członkowie wypowiedzieli swoje uwagi w powyższej kwestji. Kol. Gawarzycki przeprowadził lekcję z rachunków w klasie IV., zastosowując tablicę pozycyjną prof. Buźniaka. Kol. Izydor Delewski streścił broszurkę p. W. Żłobickiego p. t. „Potrzeby szkolnictwa powszechnego w Polsce w przyszłem dziesięcioleciu". Następnie wybrano delegata na zjazd okręgowy w Gdyni. Po wyczerpaniu porządku obrad, zamknął przewodniczący zebranie.

GRUDZIĄDZ. — Zebranie Koła.

Dnia 24 maja odbyło się zebranie Koła Grudziądz. Przewodniczył prezes, kol. Ryczakowicz. Na wstępie uczczono pamięć zmarłego członka, kol. ś. p. Bąkowskiego. Referat wygłosił prezes koła kol. Ryczakowicz p. t. „Sylwetki dzieci chorych umysłowo". Referatu tego obecni wysłuchali z wielkiem zainteresowaniem. Następnie omówiono sprawy organizacyjne. Nowych członków przyjęto: kol. Barylankę i kol. Zinkela. Liczba członków wynosi obecnie 89.

Zestawienie organizacyjne i kasowe za miesiąc maj 1930 r.

L. b.	POWIAT i KOŁO	Zmiany personalne i ilość człon. dnia 31. V. 30. +	—	stan	Składki miesięczne: miesiąc	Ilość czł.	suma	„N.P.“	na inne cele	razem zł	gr
	I. Pow. Brodnica	1	—	**122**							
1	Brodnica	—	—	49	III, IV, V,	47	—	—	—	326	25
2	Lidzbark	1	—	15	V	15	33,75	—	—	33,	75
3	Polskie Brzozie	—	—	18		—	—	—	—	—	00
4	Jabłonowo	—	—	19	—	—	—	—	—	—	00
5	Nieżywięć	—	—	21	III	21	47,25	5,25	—	52,	50
	II. Pow. Chełmno	1	—	**63**							
6	Chełmno	1	—	41	V	41	82,09	10,25	—	74,	25
7	Lisewo	—	—	14	—	—	—	—	—	—	00
8	Dąbrowa Chełmińska	—	—	8	—	—	—	—	—	15,	00
	III. Pow. Chojnice	9	6	**139**							
9	Chojnice	—	—	33	V	—	—	—	—	—	00
10	Czersk	—	—	29	III, IV	—	—	—	—	—	00
11	Brusy	—	6	27	—	27	60,75	6,75	—	67,	50
12	Brzeźno	—	—	15	—	—	—	—	—	—	00
13	Wiele	—	—	13		12	—	—	—	60,	—
14	Koło Leśno nowo założone	9	—	9		—		—	—	—	00
15	Konarzyny	—	—	13	IV, V —	19	32,50	4,60	—	37,	10
	IV. Pow. Działdowo										
16	Działdowo	2	—	49	—	45	101,55	11,25	1,15	112,	50
	V. Pow. Grudziądz	2	1	**177**	—		101,25	11,25	—	113,	75
17	Grudziądz	2	—	88	—	—	—	—	—	391,	50
18	Radzyn	2	—	14	—	—	—	—	—	—	00
19	Łasin	—	1	27	—	—	—	—	—	—	00
20	Gruta	—	—	23		=	—	—	—	—	00
21	Dusocin	2	—	15		—	.	—	—	—	00
		15	**7**	**540**			**458,75**	**49,55**	**1,15**	**1284**	**10**

L. b.	POWIAT I KOŁO	Zmiany personalne i ilość człon. dnia 31. V. 30.			Składki miesięczne						
		+	—	stan	miesiąc	Ilość czł.	suma	„N.P."	na inne cele	razem zł	razem gr
	VI. Pow. Gniew	—	—	**75**							
22	Gniew	—	—	75	IV.	—	—	—	—	187	50
23	Czerwińsk	—	—	—		75	—	—	—	—	—
	VII. Pow. Kartuzy	—	**1**	**143**							
24	Kartuzy	—	—	18		—	—	—	—	—	—
25	Sierakowice	—	—	20	III.	27	54—	6,75		60	75
26	Suleczyno	—	—	25	IV.	25	—	—	—	62	50
27	Przodkowo	—	—	13	III.	13	26,25	3,25	—	32	50
28	Żukowo	—	—	8	V.	8	16—	2,—	—	18	00
29	Chmielno	—	—	9		—	—	—	—	—	00
30	Matarnia	—	—	7		—	—	—	—	—	00
31	Hopowo		—	9		—	—	—	—	—	00
32	Szymbark	—	—	7	III—VI	8	40	4,—	—	44	00
33	Stężyca	—	—	17	IV	17	38,35	4,25	—	42	25
	VIII. Pow. Kościerzyna	—	**1**	**135**							
34	Kościerzyna	—	—	45		=	—	—	—	—	00
35	Lipusz	—	—	20				—	—	—	00
36	Skarszewy	—	—	18	V	18	40,50	4,50	—	45	00
37	Stara Kiszewa	—	—	18		18	40,50	4,50	—	45	00
38	Liniewo	—	—	20	IV—V	20	—	—	—	100	00
39	Jezierce	—	—	14		—	—	—	—	—	00
	IX. Pow. Lubawa	—	—	**138**							
40	Lubawa	—	=	34		—	—	—	—	—	00
41	Nowemiasto	—	—	43		—	—	—	—	—	00
42	Lipinki	—	—	26	V	—	56,60	6,50	—	63	00
43	Grodziczno	—	—	15		—	—	—	—	—	00
44	Wielkie Bałówki,	—	—	12		—	—	—	—	—	00
45	Truszczyny	—	—	8		**25**	—	—	—	—	—
		—	1	**491**			**315,10**	**35,75**		**700**	**50**

L. b.	POWIAT i KOŁO	Zmiany personalne i ilość człon. 30. V. 30.			Skadka miesięczna						
		+	—	stan	miesiąc	Ilość czł.	suma	„N.P.“	na inne cele	razem zł	razem gr
	X. Pow. Morski	—	—	**116**							
46	Puck	—	—	17	V	16	36,—	4,—	—	40	00
47	Gdynia	—	—	44	IV	—	—	—	—	100	00
48	Swarzewo	—	—	22	V	22	49,50	5,50	—	55	00
49	Krokowa	—	—	18	V	18	—	—	—	45	00
							—	—	—	—	00
50	Karlikowo	—	—	15		—	—	—	—	—	00
	XI. Pow. Sępólno	**3**	—	**49**							
51	Sępólno, koło pow.	3	—	49	V	46	103,50	11,50	—	115	00
	XII. Pow. Starogard	**15**	—	**176**							
52	Starogard	—	—	40		—	—	—	—	—	00
53	Skórcz	—	—	40	V	39	87,75	9,75	—	97	50
54	Lubichowo	—	—	33	IV	33	74,75	8,25		82	50
55	Osiek	—	—	13	V	13	29,25	3,25	—	32	50
56	Zblewo	—	—	18	III, IV	18	—	—	—	81	00
57	Piece	—	—	17	V	—	38,25	4,25	—	42	50
58	Nowa Cerkiew nowe koło	15		15		15	—				
						—	—	—			
	XIII. Pow. Świecie	**4**	**6**	**172**					—	—	00
59	Świecie	2	4	27		—	—	—	—	115	00
60	Nowe	2	2	23	IV, V	23	—	—	—	35	25
61	Warlubie	—	—	14	I	14	31,50	3,50	—	33	75
62	Osie	—	—	15	II	15	30,	3.75	—	40	00
63	Bukowiec	—	—	16	V	16	—	—	—	—	00
64	Pruszcz	—	—	23		—	—	—	—	—	00
65	Jeżewo	—	—	14		—	—	—	—	—	00
		22	6	514			470,50	53.75		916	00

L. b.	POWIAT I KOŁO	Zmiany personalne i ilość czł. dnia 30. V. 30.			Składki miesięczne						
		+	—	stan	miesiąc	Ilość czł.	suma	„N.P."	na inne cele	razem zł	razem gr
66	Świekatowo	—	—	17	V	17	38,–	4,50	—	42	50
67	L iano-Drzycim	—	—	14	II	13	—	—	—	32	50
68	Gurczno		—	10			—			—	—
	XIV. Pow. Tczew		—	**82**							
69	Tczew		—	58	V	30	—	—	—	84	50
70	Pelplin	—	—	24	V	4	—	—	—	10	00
	XV. Pow. Toruń	**2**	—	**132**							
71	Toruń		—	64	V		—		—	122	50
72	Chełmża	—	—	54	III	54	108,—	27,—	—	122	25
73	Grębocin	2	—	14	III	12	—	—	—	17	50
	XVI. Pow. Tuchola	—	—	**67**							
74	Tuchola	—	—	34	III	34	76,50	8,50	—	85	00
75	Śliwice	—		9	VI	9	—	—	—	20	25
76	Cekcyn	—	—	13	V	12	—	—	—	30	00
77	Bysław	—		11		—		—	—	24	75
	XVII. Pow. Wąbrzeźno	**1**	—	**86**							
78	Wąbrzeźno	—	—	23	II	23	—	—	12,50	65	50
79	Kowalewo	—	—	22	V	21	47,25	5,25	10,—	62	50
80	Król. Nowawieś		—	9	V	9	—	—	—	22	50
81	Książki	—	—	9	V	9		0,—	—	22	50
82	Wielkie Radowiska	1	—	14	IV	13	—	—	—	32	50
83	Golub	—	—	9	IV, V	9	—	—	—	45	00
	XVIII. Pow. Wejherowo	—	—	**53**							
84	Wejherowo	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—
85	Szemud	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—
	XIX. Filje zagraniczne	—	—	**44**							
86	Złotów (Flatów)	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—
	XX. Członkowie korespondencyjni	—	—	18		—	—	—	—	—	—
		40	14	2009		1338	1514.10	205.20	23.65	3741	85

KRONIKA

Dn. 1 maja 1930 r.

przedłożył Kuratorowi O. S. P., p. J. Szweminowi, nasz delegat, prezes okręgowy A. Nowicki, nasze wnioski w sprawie *kolonij wypoczynkowych nad Morzem i kursów wakacyjnych*. Kuratorjum O. S. P. zgodziło się, potwierdzić kontrakty odnajmu gmachów szkolnych w Jastarni i Gdyni III. (Oksywiu) na nasze kolonje letnie, a gmachów szkoły powszechnej w Gdyni I. i seminarjum nauczycielskiego w Tucholi na nasze kursy wakacyjne.

Dn. 2, 12, 19 i 26. 5. 30 r.

odbyły się posiedzenia *Wydziału Wykonawczego* przy łącznym udziale 29 osób. Przygotowano materjały na posiedzenie Zarządu Okręgowego; następnie wykonywano uchwały, powzięte przez tenże Zarząd. Wydz. Wyk. zajmował się techniczną i wewnętrzną stroną naszego tegorocznego zjazdu okręgowego w Gdyni; omawiał prócz tego m. in. sprawę budowy Domu Nauczycielskiego w Jastrzębiej Górze nad otwartem morzem, kursów wakacyjnych, kolonij letnich, Kasy Pośmiertnej, Kasy Ubezpieczeniowej, Sekcji Pedagogicznej i Sekcji Pracy Społecznej oraz Kształcenia Nauczycieli, naszych wydawnictw, a w szczególności „Dziecka Pomorza", sprawę nowych Kół, sieci organizacyjnej, oraz rozpatrywał bieżącą korespondencję.

Dn. 4. 5. 30 r.

odbyło się w Grudziądzu posiedzenie pełnego *Zarządu Pomorskiego Oddziału Okręgowego*, o którem piszemy obszernie na innem miejscu.

Dn. 5 i 6. 5. 30 r.

bawiła nad Bałtykiem delegacja naszego Stowarzyszenia (rektor Ikiert z Poznania i prezes okręgowy Nowicki z Grudziądza) wraz z dyrektorem i inżynierem Tow. Ubezp. „Vesta" z Poznania, aby zwiedzić *parcele, położone w Jastrzębiej Górze*, a podarowane Stowarzyszeniu i drugą urzędnikom „Vesty" przez Szambelana Potworowskiego, ziemianina z Poznańskiego, prezesa Rady Nadzorczej Tow. Ubezp. „Vesta".

Delegacja zatrzymała się także w Pucku i Wejherowie w związku z planami budowlanemi oraz kolonjami i kursami wakacyjnemi.

Dn. 11. 5. 30 r.

założono nowe *Koło w Leśnie, pow. Chojnice*.

Dn. 15. 5. 30 r.

nowe Koło w *Nowejcerkwi, pow. Starogard*.

Dn. 24. 5. 30 r.

ustaliła delegacja Zarządu Okręgowego razem z Komitetem Zjazdowym w Gdyni wszelkie *szczegóły programu tegorocznego Walnego Zjazdu* Pomorskiego Oddziału Okręgowego (dn. 9—11 czerwca 30 r. w Gdyni).

JUBILEUSZ.

Dnia 10. maja br. odbyła się w szkole im. T. Kościuszki w Grudziądzu podniosła uroczystość z okazji 25-letniego jubileuszu kol. Majewskiego. Dzieci zebrały się wraz z gronem nauczycielskiem w pięknie udekorowanej sali. Jubilat zasiadł na specjalnie i pomysłowo przygotowanem siedzeniu. Na wstępie przemówił kie-

rownik szkoły p. Ożga, — przedstawiając dotychczasową pracę jubilata. Dowiedzieliśmy się, że kol. Majewski wojnę spędził na froncie, gdzie się dosłużył stopnia kapitana. Następnie przeczytał kierownik p. Ożga pismo inspektora szkolnego, wyrażające gratulacje i uznanie za gorliwą pracę. Bardzo miłe wrażenie wywarły kwiaty, ofiarowane jubilatowi w wielkiej ilości przez dzieci szkoły. Ten objaw świadczy o wielkiem przywiązaniu dzieci do swego wychowawcy. Grono nauczycielskie ofiarowało również piękny upominek. Naszą organizację reprezentował prezes koła, kol. Ryczakowicz, który wręczył jubilatowi artystycznie wykonany dyplom pamiątkowy. Chór szkolny wykonał kilka bardzo pięknych pieśni pod batutą kol. Szymańskiego.

Cała uroczystość miała przebieg podniosły i miły.

„DZIEŃ DZIECKA."

Dnia 26. maja br. obchodzono w Grudziądzu „Dzień Dziecka". W dniu tym wszystkie szkoły urządziły wycieczki poza miasto. Magistrat przeznaczył na ten cel sumę pieniężną — „na łakocie". — Dzieci odczuwały naprawdę wielkie święto, — za co należy się Magistratowi podziękowanie i uznanie.

POLSKI ZJAZD NAUCZYCIELSKI w LILLE.

Dnia 8. maja w Lille odbyła się miesięczna konferencja, na którą przybyli z Paryża Naczelny Instruktor Oświatowy p. Borucki, zastępca p. Fiszer, instruktor muzyczny p. Malinowski, wychowania fizycznego p. Kułakowski, ogółem wzięło udział przeszło 60 osób.

Zebranie zagaił prezes związku p. Wiącek. Kulminacyjnym punktem porządku dziennego był niezmiernie ciekawy i rzeczowo ujęty referat p. Boruckiego: „Rozwój myśli pedagogicznej polskiej i jej realizacja.", przyjęty burzą oklasków. Przewodnią myślą ożywionej dyskusji i obrad była głęboka troska nauczycielstwa o szkołę polską, zachowanie tu na obczyźnie miłości Ojczyzny i ducha narodowego.

W dyskusji zabierało głos wiele osób, co nacechowało życzliwy i przyjazny stosunek do Instruktoratu.

Na zakończenie zabrał głos p. Borucki, odpowiadając na wnioski postawione przez p. Wiącka i zapewniając, że w niedalekiej przyszłości zagadnienie szkoły polskiej i jej prawnej egzystencji we Francji będzie przedmiotem następnej konwencji francusko-polskiej.

Osoby tu wymienione, to nasi na Pomorzu dobrzy znajomi, — p. Borucki jako b. wizytator, kol. Malinowski — nasz członek z Chełmna!

TOW. AKC. „VITA".

Jak się dowiadujemy, odbyło się w dniu 20 maja bieżącego roku Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów Towarzystwa Ubezpieczeń „Vita" Sp. Akc. w Warszawie, w lokalu własnym, przy ulicy Fredry nr. 2.

Dyrektor naczelny Towarzystwa p. Stefan Gielg złożył sprawozdanie, z którego wynika, że Towarzystwo pragnąc rozszerzyć ramy dotychczasowej działalności, podwyższyło w końcu roku 1929 kapitał zakładowy do 2.000.00,— zł.

Rezerwy z racji zawartych ubezpieczeń wynoszą zł. 2.261.738,26, które stosownie do przepisów i rozporządzeń Ministerstwa Skarbu, Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, pokryte są lokatami pupilarnemi.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo „Vita" udzieliło swym ubezpieczonym pożyczek na pierwsze hypoteki, oraz pod zastaw polis życiowych, na sumę zł. 834.251,74, zakupiło jeden z największych gmachów w Warszawie, przy ulicy Jasnej 6/Boduena 6, za sumę 200.000,— dolarów. Wartość wykazanych papierów w bilansie w dolarach lub złotych w złocie, reprezentuje sumę zł. 568.151,83. Towarzystwo wypłaciło w roku 1929 kapitałów pośmiertnych na sumę zł. 720.952,18, oraz odszkodowań wskutek nieszczęśliwych wypadków zł 95.101,43.

Roczny zbiór składek Towarzystwa za rok 1929 wykazuje sumę zł. 3.077.618,45.

Zysk bilansowy w sumie zł. 20.502,42 Walne Zgromadzenie postanowiło przenieść na rok następny.

Zapytanie: „Jakich rozmiarów mieszkanie służbowe przysługuje nauczycielom?"

Odpowiedź: „Przepisy o mieszkaniach nauczycielskich znajdują się w Rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z 5. 4. 1927 r:, opublikowanem w Dzienniku Ustaw Rzpl. z 1922 r. Nr. 45, poz. 383, a zamieszczonem także w 12/81 numerze Dziennika Urzędowego Min. W. R. i O. P. z 9. 4, 1922 r, poz, 112,

Według przepisów tego rozporządzenia mieszkanie dla kierownika ma się składać z conajmniej 3-ch pokoi i kuchni wraz z przynależnościami. Według programu normalnego w szkołach 1. i 2. kl. ma ono wynosić po 75 m.² powierzchni podłogi, według programu minimalnego — po 63 m.² podłogi.

W szkołach wszystkich pozostałych typów według obu programów mieszkanie to winno wynosić po 80 m. kw. powierzchni podłogi.

W sprawie wymiaru mieszkań dla pozostałych nauczycieli § 10 Rozp. mówi: „Z pośród budowanych przez gminę mieszkań dla nauczycieli połowa mieszkań powinna składać się z trzech pokoi z kuchnią i przynależnościami o łącznej powierzchni podłogi 75 m. kw. (mieszkanie większe); a połowa z dwu pokoi z kuchnią i przynależnościami o łącznej powierzchni podłogi 50 m. kw. (mieszkanie mniejsze)".

Paragraf 11. Rozp. stwierdza: „Do każdedgo mieszkania nauczycielskiego, budowanego przez gminę, należą oprócz pomieszczeń określonych w § 10, pomieszczenia gospodarcze o powierzchni conajmniej 10 m. kw. Dla korzystających z gruntów szkolnych, należy oprócz tego wybudować zabudowania gospodarcze o łącznej powierzchni conajmniej 25 m. kw." Jak z powyższego widać, przepisy nie zawierają zastrzeżeń co do mieszkań dla nauczycieli z rodziną i nauczycieli samotnych.

Niemniej należy zrozumieć, że intencja przepisów jest, aby przewidziane mieszkania większe przeznaczone były właśnie dla nauczycieli, posiadających rodzinę".

Zapytanie: „Jak przedstawia się sprawa z dodatkiem na mieszkanie dla nauczycielstwa?"

Odpowiedź: „1) Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 30. 12. 29. r. Nr. II. 32120/2, o którym informowaliśmy w Nr. 4 „Nauczyciela Polskiego" z roku b., zdawało się, ostatecznie sprawę ustalił, tymczasem obecnie Ministerstwo W. R. i O. P. wstrzymało stosowanie tego okólnika na czas nieograniczony:

2) Okólnik ten odnosił się oczywiście i do Pomorza.

3) My stoimy na tem stanowisku, że dodatek na mieszkanie należy się każdemu funkcjonarjuszowi, który nie posiada w naturze mieszkania skarbowego; zatem nauczyciel winien otrzymać dodatek mieszkaniowy także wówczas, jeżeli płatnie lub bezpłatnie ma dostarczone mieszkanie przez gminę; to stanowisko nasze zgodne jest z orzeczeniem Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

4) Dodatek mieszkaniowy należy się nauczycielom na terenie całego Państwa, a więc i na Pomorzu, od daty wejścia w życie rozporządzenia w sprawie tego dodatku, t. j. od 1. 6. 24.

W sprawie dodatku mieszkaniowego Zarząd Główny stale czynił i czyni właściwe kroki. Wyrazem czuwania nad tą sprawą jest wstępny artykuł w Nr. 9 z 1 5. rb. „Naucz. Polskiego". Tej samej sprawie poświęcono drugi artykuł w N-rze „N. P.", który wyszedł 15 bm.

Zechcą Koledzy z artykułami temi się zapoznać, a znajdą odpowiedź na pytanie, co czynić, aby uzyskać ten dodatek, oraz znajdą Koledzy możliwie wyczerpujące oświetlenie tej sprawy, które można będzie wykorzystać do celów organizacyjnych na tamtejszym terenie. Zwracamy uwagę także na dawniejsze artykuły, omawiające sprawę dodatku mieszkaniowego".

„Msza Wspólna".

W związku z odezwą J. E. Księdza Biskupa w „Miesięczniku Kościelnym" nr. 10 str. 101 dot. „Mszy wspólnej", pozwoliliśmy sobie przesłać jeden egz. okazowy wspomnianej broszurki każdemu Kołu z następującemi uzupełniającemi wskazówkami i prośbą: Książeczkę tę wydało Zjednoczenie Młodzieży Polskiej w Poznaniu z okazji „Święta Młodzieży" w tym celu, aby przyczyniła się ona: a) do ożywienia ruchu liturgicznego w S. M. P. i całych parafjach, b) była moralną reklamą Stowarzyszenia i c) doskonałym sposobem na zaciągnięcie Stowarzyszeń do czynnej akcji katolickiej, wychodzącej poza ramy zebrań, a przeprowadzającej swe postulaty w życiu codziennem.

Nie wątpimy, że inicjatywa, dana przez Centralę S. M. P., znajdzie żywy oddźwięk wśród Wielebnego Duchowieństwa oraz Nauczycielstwa i że „Msza wspólna" już w tym roku wszędzie zostanie zaprowadzona.

Ponieważ chodzi tu jednak o nowość, trzeba ją koniecznie należycie objaśnić. Pożądanem byłoby zatem, aby przynajmniej we dwie niedziele przed „Świętem Młodzieży" (1 listopada) wygłoszone zostało odpow. kazanie, a w szkołach pouczenie. W 1-szem kazaniu możnaby omówić: znaczenie mszy św., poszczególne jej części, konieczność łączenia się wiernych z kapłanem i korzyści stąd wypływające, w końcu zaś zapowiedzieć, że w przyszłą niedzielę na kazaniu zostanie objaśniona „msza wspólna" i zachęcić wiernych do nabycia książeczki i przyniesienia jej na kazanie. W drugą niedzielę możnaby objaśnić, jak się odbędzie rycytowanie i jaka jest treść poszczególnych tekstów. Będzie to niejako praktyczna ilustracja kazania pierwszego, a objaśnienie tekstów mszalnych będzie z wielkim pożytkiem dla dusz. Jeżeli w parafji jest dwóch kapłanów, wtedy jeden z nich mógłby kierować „mszą wspólną" z ambony i odczytywać części „przewodnika", a chóralne części mógłby recytować cały kościół. Jeżeli to jest niemożliwe, wtedy najlepiej będzie, że członkowie S. M. P. ustawią się przy ołtarzu i że oni tylko recytować będą chóralne części naprzemian z przewodnikiem, także młodzieńcem. Wierni zaś w kościele będą odczytywali teksty ze swoich książeczek po cichu, inaczej bowiem mógłby powstać chaos. Ważną rzeczą jest, by przeprowadzić odpowiednią ilość prób. Najpierw z przewodnikiem samym. Musi to być osoba, która zna poszczególne części mszy św., najlepiej dawny ministrant. Potem przyjdzie kolej na chór. Trzeba z nim przerecytować części chórowe, aby je wygłoszono równo, to znaczy, aby w naznaczonych kreską miejscach robić odpowiednie przerwy. Przytem będzie sposobność, by tekst objaśnić, aby go młodzież odmówiła ze zrozumieniem i poważnie.

„Mszę wspólną" recytować się będzie podczas mszy cichej. Celebrans będzie więc musiał zwracać uwagę na to, aby tak mszę św. odprawiać, aby chór miał czas na odrecytowanie poszczególnych modlitw. W danym razie będzie musiał rozpatrzeć, czy niektóre z tekstów nie należałoby opuścić, chodzi bowiem o to, by recytacje odpowiadały świętej akcji przy ołtarzu.

Aby móc ustalić nakład, upraszamy o jak najrychlejsze uskutecznienie zamówień. Dlatego zachęcamy naszych członków do nabywania książeczek dla dzieci szkolnych. Cena broszurki wynosi 40 gr., przy zamówieniu 10 egz. i więcej 30 gr.

J. Janota Bzowski. — **Szkoła i rodzina, ich wzajemny stosunek i formy współżycia.** — Współpraca Domu i Szkoły w Dziele Wychowania Młodzieży. T. III. 8⁰. Str. 36. Zł. 1,50.

Książeczka niniejsza rozwija myśl, że, jeżeli rodzina i szkoła mają należycie spełnić swoje zadanie wychowawcze, to muszą bezwzględnie ściśle się z sobą porozumieć. Poza kontaktem indywidualnym wskazana jest praca zbiorowa, organizacyjna, a jej najlepszym terenem jest przyszkolne zrzeszenie rodzicielskie. Mając zaufanie do szkoły i właściwy głos na jej terenie, może zrzeszenie takie spełnić wielkie zadanie wychowawcze, przyczynić się do podniesienia rodziny jako komórki społecznej i do ulepszenia metod wychowania, tak rodzinnego, jak i szkolnego.

Sfery zainteresowane. Rodzice, wychowawcy, pedagodzy, nauczyciele szkół wszystkich typów.

Jak uczyć o klimacie. — *Bzowski.*

Jest to raczej krótki i treściwy wykład o klimacie. Autor podaje w rozdziale I zakres materjału z klimatologji dla klas wyższych szkół powszechnych i niższego gimnazjum. Uwag pod względem dydaktycznym niezbyt wiele, gdyż w wielu wypadkach będzie nauczyciel wiedział, co robić, ale nie będzie wiedział, jak robić. Za mało praktycznych wzorów i przykładów. Broszura — a raczej rzecz sama — napisana zwięźle i treściwie i może posłużyć, mimo pewnych braków, nauczycielowi do racjonalnego prowadzenia nauki o klimacie w różnych typach szkół. Autor omawia dokładnie każdy element klimatyczny i podaje merytorycznie czynienie spostrzeżeń i obserwacyj, zapisków, wykresów i mapek..

W rozdziale II traktuje wyższe gimnazjalne i seminaryjne nauczanie. Wyższe pojęcia klimatyczne buduje na znajamości innych nauk szkolnych, jak matematyki, geometrji, fizyki, chemji. Już samo zwrócenie uwagi na klimatologję w klasach wyższych przy nauce geografji, jest bardzo dodatnim walorem tej broszurki i z tych też względów powinna się ona znaleźć w ręku każdego geografa.

Świat w cyfrach. — Wąsowicz. — Zierhoffer.

Autorowie znani są zaszczytnie z szeregu prac w dziedzinie kartografji i licznych monografij geograficznych.

„Świat w cyfrach", to jakby geografja w cyfrach, obejmująca wszelkie dziedziny zjawisk geograficznych, życia kulturalnego i gospodarczego całej kuli ziemskiej, ze szczególnem uwzględnieniem Polski. Autorzy podzielili pracę na trzy części. Część I obejmuje działy fizjograficzne, jak: geografję matematyczną, układ poziomy, układ pionowy, hydrografję i klimat. Część II obejmuje przegląd państw, a na pierwszem miejscu i najszczegółowiej Polskę. Obejmuje ona w cyfrach zjawiska geograficzne, kulturalne i gospodarcze Polski — podaje bardzo obszerny, wszechstronny i nowy materjał — każda dziedzina życia człowieka ma swoje uwzględnienie w przejrzystych cyfrach. Dział ten nadaje się szczególnie do nauki o Polsce współczesnej i geografji we wszystkich typach i rodzajach szkół — jest on nieodzownym przy tej nauce. — Część III obejmuje przeglądy międzynarodowe. Jest to część, poświęcona zjawiskom antropogeograficznym całej kuli ziemskiej i obejmuje działy: człowiek i obszar, produkcja, zużycie surowców, bezrobocie, finanse i kredyt, komunikacja, handel zagraniczny, wojsko i marynarka wojenna. I w tej części uwzględniają autorzy wszędzie Polskę, co stwarza pożądaną analogję w geografji i w nauce o Polsce współczesnej między Polską a innemi obszarami kuli ziemskiej, budząc u czytelnika zrozumiałe koncepcje. Podane na wstępie informacje, dotyczące Instytutu kartograficznego, Wojskowego instytutu geograficznego, Międzynarodowej mapy świata 1/M, ważniejszych podróży geograficznych w r. 1929, oraz ważniejsze zmiany terytorjalno-polityczne, są cennym uzupełnieniem bogatego i logicznie obmyślanego materjału statystycznego. Informacje

te stanowią również cenny materjał dla geografów. „Świat w cyfrach" jest bogatą encyklopedją geograficzną, przemawiającą najsilniej — bo cyframi i datami. — Nie znam nic lepszego i podobnego w tym kierunku w naszej biografji geograficznej, to też książka ta winna znaleźć się szczególnie w ręku każdego geografa i uczącego nauki o Polsce współczesnej, w każdedj szkole i bibljotece — w ręku każdego nauczyciela.

Wacław Sobieski. — Walka o Pomorze. — Historja zmagań wiekowych o nasz dostęp wolny do Bałtyku. — Cena zł. 6,50.

Niewiele dzieł, wydanych w ostatnich latach, zyskało tak wspaniały a zasłużony rozgłos, jak książka prof. Sobieskiego. Z wielu dziesiątków znakomitych ocen wybieramy narazie kilka urywków, zaznaczając, iż do sprawozdań z świetnej pracy tej powrócimy jeszcze niejednokrotnie, bo i książka zasługuje na to i sprawa, której służy.

„Kurjer Warszawski" (Bolesław Koskowski): „Książka popularna? Tak. Książka naukowa? Najzupełniej. Będziemy zatem czytali to świetne studjum wszyscy. Nadewszystko weźcie ją z sobą panie i panowie, którzy bawicie na Pomorzu lub wybieracie się tam dla odpoczynku czy wrażeń turystycznych".

„Świat" (Aleksander Świętochowski): „Oto jest książka, która nam była potrzebna, która zjawia się dawno oczekiwana i oświetlająca jeden z najgłówniejszych dogmatów polityki polskiej! Gdybyż ją mógł przeczytać cały naród..."

Marjan Pachucki. — Papież Pius XI. Żywot i rządy. Z licznemi ilustracjami. Cena zł. 7,50.

„Przegląd Katolicki": „Mało dotąd było znane nazwisko Marjana Pachuckiego szerszym kołom, bliżsi jego współpracownicy wychwalali jednak jego szerokie oczytanie w sprawach katolickich. Słusznie! Książka, którą wydał, zapowiada w nim rzetelnego pracownika na polu badań współczesności katolickiej".

Ks. Józef Kłos. — Na drugiej półkuli. — Z licznemi ilustracjami. 2 tomy. Cena zł. 15,—.

„Kurjer Poznański": „X. Kłos, pisarz pełen werwy, zwiedził Amerykę przy okazji udziału w Kongresie Eucharystycznym i to, co widział, opisał przystępnie a zajmująco. Dwa tomy jego wspomnień mieszczą mnóstwo materjału faktycznego, który Stany Zjednoczone pożytecznie ku czytelnikowi zbliża".

„Polska": „Wrażenia ks. Kłosa mają bezwątpienia dużą wartość orjentacyjną dla wszystkich, którzy interesują się życiem i troskami naszych rodaków w Stanach Zjednoczonych".

Piekarski Stanisław Dr. PRAWDY i HEREZJE. Encyklopedja wierzeń wszystkich ludów i czasów. Religja, wyznania, dogmaty, kościoły, sekty. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. 1930. Zeszyt zł. 3,50, kwartalnie zł. 10,—, całość (9 zeszytów) zł. 30,—.

Autor, zasłużony znawca przedmiotu, jako teoryk i praktyk (był dyrektorem departamentu wyznań religijnych), stworzył rzeczywiście wielkie i pożyteczne dzieło. Olbrzymią i rozległą dziedzinę religjoznawczą ujął w formę słownika, podając bodaj-że maximum podstawowych wiadomości z zakresu tematu. Książka ma podwójną zaletę: pierwszą jest układ słownikowy, który w krótkim czasie dozwoli czytelnikowi na zapoznanie się z interesującem go zagadnieniem; drugą jest ciekawe i przystępne ujęcie przedmiotu tak, że całość „Prawd i Herezyj" daje się czytać z niemniejszem podnieceniem, jak zajmująca powieść. Autor traktuje zagadnienia z największym objektywizmem, podając tylko fakty i oświetlenie zjawisk jak najbardziej bezstronnie, nie próbując wkroczyć w zawiłą drogę sądów i ocen, co należy zaliczyć jako oczywisty plus książki. „Prawdy i Herezje" wychodzą obecnie zeszytami, są zatem wskutek rozłożenia kosztów nabycia na dłuższy przeciąg czasu, dostępne dla każdego i dla swych walorów i użyteczności winny zyskać jak najszersze rzesze czytelników.

Buyno-Arctowa. WYSPA MĘDRCÓW. Cz. II. Powieść (zt. X — XXI.). Z 35 rys. A. Gawińskiego. Wydawnictwo M. Arcta 1930. zł. 4,50.

Ukazała się w wydaniu książkowem część II „Wyspy Mędrców", wielkiej powieści, wychodzącej zeszytami w „Tygodniku Przygód i Powieści". Intryga, zadzierzgnięta w części I.,wikła się coraz bardziej, podniecając i zaciekawiając czytelnika ciągle nowemi tajemnicami i zagadkami. Autorka nieraz pozornie uchyla ich rąbek, by, gdy czytelnik będzie się czuł bliski rozstrzygnięcia, zdumieć go i oszołomić nowemi powikłaniami, nowym splotem niezwykłych wydarzeń. A wraz z napięciem intrygi, wzrasta natężenie i tempo akcji. Nieznani złoczyńcy (częściowo poznajemy ich fizjognomje) porywają Eggę Borkins, więżą uczonych polskich, powodują wybuch w willi pana de Roche, a wszystko w celu opanowania wynalazków pana Popiela i profesora Krypskiego. Jednocześnie nad całą powieścią zaczyna coraz bardziej ciążyć groźna i tajemnicza postać „Mistrza", przywódcy sił, walczących z Borkinsem i polskimi uczonymi. Z drugiej strony pojawia się nieznany wybawca-mściciel, którym jest... o tem czytelnik dowie się w następnych częściach.

„Wyspę Mędrców" czyta się z niesłabnącem zainteresowaniem, znajdując w niej zdrową, pożyteczną, a jednocześnie ciekawą lekturę.

Mjöberg Eric. Borneo. W krainie łowców głów. Przekład K. Cz. z rysunkami. Wydawnictwo M. Arcta 1930. zł. 4,—.

Treścią książki jest opis wypraw autora do tajemniczych, często nietkniętych stopą Europejczyka, wnętrz największej wyspy archipelagu Malajskiego. Mjöberg nieraz doznał ciekawych, a często wstrząsających przygód między dzikimi „łowcami głów" — Dajakami i Kalabitami. Ale główne niebezpieczeństwa zagrażały mu nie od ludzi, ale od pięknej, lecz groźnej podzwrotnikowej przyrody, która, zazdrośnie strzegąc swych tajników zagradzała mu drogę splątanym gąszczem ljan, armją wężów i drapieżców, niezliczonemi rzeszami dokuczliwych owadów, jak również burzami, deszczami i nadmiernemi upałami, a na wyniosłym szczycie Mount Murud nawet dotkliwym chłodem.

Pierwiastek epiczny podnosi wartość książki jako lektury, a jednocześnie jako jej oczywisty plus podkreślić należy wspaniałe i niezwykle zajmujące opisy natury borneańskiej, oraz barwny obraz życia i obyczajów, legend i wierzeń pierwotnych mieszkańców Bornea, obyczajów często śmiesznych i dziwacznych, czasem okrutnych, a w każdym razie nieznanych i bardzo egzotycznych dla Europejczyka.

Poznanie wielkiej wyspy z książki Mjöberga ułatwiają liczne fotografje z przyrody i życia borneańskiego.

Beach Rex. SYN BOGÓW. Powieść. Przełożył z ang. J. Taylor. Wydawnictwo M. Arcta 1930. Cena brosz. zł. 6,40, w oprawie zł. 8,80.

Syn Bogów, główny bohater książki — to student Chińczyk, syn bogatego kupca nowojorskiego. Już sam motyw wzajemnego stosunku przedstawicieli rasy białej i żółtej, szczególnie w tem kolosalnem zbiorowisku wszystkich ras i narodów, jakiem są Stany Zjednoczone, — jest zawsze interesującem zagadnieniem.

Rex Beach wyzyskał temat umiejętnie, łącząc barwną i ciekawą fubułę z niemal nieznanemi dla ludzi białych szczegółami wnętrz siedzib bogatych kupców chińskich, oraz z obrazami przepychu ich dancingów i innych lokali rozrywkowych.

Bernard Wiktor Barski. — Kościerzyna.

W wyniku naszego konkursu za najlepsze materjały, dostarczone dla „Dziecka Pomorza", wysłaliśmy koledze nagrodę („Dr. Karol Koniński — Szkoła na miarę"). Wysyłka wróciła z dopiskiem poczty: „W Kościerzynie nieznany."

Prosimy zwrócić się do nas po odbiór premji.

„NAUCZYCIEL POMORSKI"

Wychodzi 12 razy w roku — w pierwszej połowie każdego miesiąca. Cena pojedynczego numeru 50 groszy bez przesyłki. Abonament wraz z przesyłką: miesięcznie 0,55 zł, kwartalnie 1,50 zł, półrocznie 2,70 zł, rocznie 4,80. Członkowie „Stow. Chrz. N. Naucz. Szkół Powsz." Okręgu Pom. płacą za numer wraz z przesyłką 25 gr miesięcznie oprócz składek członkowskich i razem z niemi na P. K. O. Poznań nr. 206.133 (Pomorski Zarząd Okręgowy). —

Redaguje Albin Nowicki, Grudziądz. Młyńska nr. 27, z współudziałem Komitetu Redakc. Redaktor odpow. Mieczysław Burka. Adres Redakcji i Administr.: Grudziądz, Rynek nr. 15 p. I. tel, 713.

Ogłoszenia: Za całą stronnicę 80 zł — za pół stronnicy 45.-zł, za ćwierć stronnicy 25,- zł za ósmą część stronnicy 15,-zł. Dla drobnych ogłoszeń: jeden dwułamowy wierz petitem 50 gr. Za dołączenie ofert i druków: za każdy tysiac egzemplarzy 50,—zł. Wszelkie przesyłki (listów, druków paczek i pieniędzy) kierować należy pod adresem „Biuro Nauczycielskie" Grudziądz, Rynek nr. 15, p. I god,z. urzędowania od 9—13 i 15—18 w dni powszednie

ZAMKNIĘCIE REDAKCYJNE:

niniejszego numeru: dn. 31. V. 1930 r.

następnego numeru: dn. 30. VI. 1930 r.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. — Nakład 2000 egz. — Str. 56
Nr. 8. Grudziądz, lipiec 1930 r. Rok III.

Szkoła Pomorska

Organ Pomorskiego Oddziału Okręg. „Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych“

TREŚĆ NUMERU:

Ks. Fr. Żynda: „Akcja katolicka a nauczyciel pomorski (str. 269). — Po zjeździe w Gdyni (str. 275). — Odgłosy prasy o naszym zjeździe (str. 285). — Komunikaty (str. 291). — Obrazy na czasie (str. 300). — Nasze jubileusze (str. 304). — Nowe Koła (str. 307). — Z życia naszych Kół (str. 307). — Zestawienie organizacyjne i kasowe za miesiąc czerwiec 1930 r. (str. 312). — Dział literacki (str. 316). — Kronika (str. 321). — Z karty żałobnej (str. 321).— Dział ogłoszeniowy (str. 322).

Czcionkami Głosu Wąbrzeskiego (B. Szczuka) Wąbrzeźno